

LETO XXIII. Stev. 19
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVORODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

PO ZMAGI NOVIH SIL NA POLJSKEM

Poljsko ljudstvo zaupa

Wladislawu Gomulki, da ga bo po novi poti povedel v socializem

(Od našega stalnega dopisnika)
Varšava, 22. jan. Gomulkoova
osebnost je tako važen činitelj,
da ji pripada med silami, ki so
na volitvah potrdili program
osmega plenuma, eno izmed od-
ločilnih mest. Politiko lahko v
veliki meri pripomemo do pri-
ljubljenosti, kar pa za Gomulko
ne velja. Precej je bilo prizade-
vanja, da bi poljske volivce od-
vrnil od poti, po kateri gre de-

žela v socializem. Toda volivci so
se znova izrekli za program okto-
bra. Besede prvega sekretarja
ZDPP na dan pred volitvami so
bile za mnoge glavni kriterij, ko
so se odločali. V lastnostih in
značaju Gomulke vidijo Poljaki
sebe, v njegovi osebnosti poseb-
ljeno svoje prizadevanje. Poljaki
vidijo v njem značilnega poljske-
ga delavca in pravijo, da velja
zanj:

»Če hočeš kaj storiti, se naj-
prej počasi obleci, potem pa od-
ločno opravi svoje delo.« Poljaki
poznajo njegov življenjepis, zlasti
novejši, in ta življenjepis jih v
marsičem navdaja z zaupanjem,
da »želi Vjeslaw Poljski samo
dobro«. Med osmim plenomom je
Gomulka govoril o potrebi po no-
vi poti v socialističnem razvoju
Poljske. Konservativni del CK
- »natolinci« - je doživel poraz.
Večina je bila za razvoj Poljske,
kakor si ga je zamislil Gomulka,
kakršnega hoče delavski razred
in ves poljski narod. Teoretično
glasilo CK »Nove droge« je po-
zneje objavilo vse gradivo s plenu-
ma in bilo je takoj razprodano.
Morali so natiskati še 300.000 iz-
vodov. Zdej tega časnika sploh
ni dobiti, ker je spet razprodan.
Vsak Poljak ga je prebral kot
najbolj napet roman.

Wladislaw Gomulka ni postal
generalni sekretar CK ZDPP sa-
mo po volji naprednih članov CK.
To so pričakovali vsi ljudje na
Poljskem, ki so videli v Gomul-
kovem svoj program. V času
osmega plenuma je bila Varšava
odločno za »Vjeslawa«. Na dan
plebiscita pa ni samo Varšava iz-
pričala, da mu zaupa. Po vseh
krajih dežele so se ljudje na vo-
liških sklicevali na Gomulko. Vsi,
mladi in stari, so bili z vsem sr-
cem za socializem.

»Gomulka nam je svetoval v
oktobru, zdaj pa mu moramo po-
magati.« so govorili mnogi na dan
volitev. Tako so ljudje zaupali
»Vjeslawu«.
D. Solajić

darskim življenjem mesta. Del
delegacije pa si je dopoldne ogled-
dal republiški muzej in mesto.

Predsednik OLO Dugonjić je
opoldne priredil obema delegaci-
jama kosilo, ki so se ga udeležili
razen gostitelja in gostov tudi
nekateri predstavnik oblasti in
družbenih organizacij.

Popoldne so si kitajski parla-
mentarci ogledali tovarno vezanih
plošč »Bosanka« v Blažuju in go-
vorili v njej s predstavnik delav-
skega sveta. Nekateri člani
delegacij so obiskali tudi Trgo-
vinsko zbornico BiH ter govorili
z njenimi predstavnik o razme-
rah na trgu in o drugih vpraša-
njih trgovine v BiH. Nocoj je
priredil predsednik Ljudske
skupščine BiH Djuro Pucar v Iz-
vršnem svetu gostom svečan
sprejem.

Gostje iz Kitajske

v sarajevskem OLO in Trgovinski zbornici
ter v Blažuju

Sarajevo, 22. jan. (Tanjug). -
Davi je prispela v Sarajevo parla-
mentarna delegacija Vsekitaj-
ske ljudske skupščine in delega-
cija mesta Pekinga, ki se bosta
mudili v Bosni in Hercegovini
dva dni. Na železniški postaji so
goste pozdravili podpredsednik
Ljudske skupščine BiH Sefkar
Maglajić, predsednik OLO Rato
Dugonjić in skupina ljudskih po-
slancev. Dopoldne so bili gostje
na OLO Sarajeva, kjer jih je
sprejel predsednik Rato Dugonjić
ter jih seznanil z organizacijo in
delom odbora, njegovih svetov in
organov ter s političnim in gospo-

darstvom življenjem mesta. Del
delegacije pa si je dopoldne ogled-
dal republiški muzej in mesto.

Popoldne so si kitajski parla-
mentarci ogledali tovarno vezanih
plošč »Bosanka« v Blažuju in go-
vorili v njej s predstavnik delav-
skega sveta. Nekateri člani
delegacij so obiskali tudi Trgo-
vinsko zbornico BiH ter govorili
z njenimi predstavnik o razme-
rah na trgu in o drugih vpraša-
njih trgovine v BiH. Nocoj je
priredil predsednik Ljudske
skupščine BiH Djuro Pucar v Iz-
vršnem svetu gostom svečan
sprejem.

Seja Zveznega
izvršnega sveta

Beograd, 22. jan. (Tanjug). -
Na današnji seji Zveznega izvrš-
nega sveta, ki ji je predsedoval
podpredsednik Svetozar Vukma-
nović, je bil z nekaterimi spre-
membami v načelu sprejet načrt
zakona o odvetništvu. Razen tega
so določili osnovna načela za
urejanje in uzakonjenje stano-
vanjskih odnosov, ki bodo dana
v razpravo Zvezni ljudski skup-
ščini.

Na seji so nadalje sprejeli več
uredb, odlokov in sklepov s pod-
ročja gospodarstva, ki med dru-
gim zagotavljajo izvajanje do-
ločb Zveznega družbenega plana,
ki se tičejo investicij in skladov.
Zvezni izvršni svet je sprejel od-
lok o likvidaciji avstrijske imo-
vine na podlagi državne pogodbe
o ustanovitvi neodvisne demo-
kratske Avstrije in odlok o otvo-
rnosti generalnega konzulata FLRJ
v Bratislavi ter ratificiral nekaj
mednarodnih sporazumov.

Eisenhowerjevi razlogi

za vmešavanje ZDA na vseh koncih sveta »od otoka
na Pacifiku do prekopa na Bližnjem vzhodu«

Washington, 22. jan. (Reuter-
AP). Dwight Eisenhower je več-
raj prisegel ob začetku svojega
drugega predsedniškega mandata.
V govoru po televizijskem omre-
žju je rekel, da meni, da so ZDA
poklicane, da odigrajo važno vlo-
go v velikih skrbih ali sporih
sveta, pa naj gre za »probleme

kakega velikega področja, za
usodo kakega otoka na Pacifiku,
ali pa za uporabo kakega pre-
kopa na Bližnjem vzhodu.

Eisenhower je opredelil tri te-
meljna načela ameriške politike:
prvič, boj proti grožnjam vseh,
ki hočejo vladati s silo, za kar
bo moral »ameriški narod prev-
zeti breme stroškov za vzdržev-
vanje lastnih vojaških sil in za
zagotovitev varnosti drugih de-
žel«, drugič, ZDA morajo pomaga-
ti drugim državam, »da se reši-
jo bede, pa naj bodo še tako
oddaljene od ameriških obal«,
in tretjič, ZDA spoštujejo in se za-
vezujejo za krepitev avtoritete
OZN, ki je »najboljše upanje naše
dobe za uveljavljenje zakona, da
lahko vsi narodi dostojno živijo«.
Predsednik Eisenhower pa je
obdolžil »mednarodni komunizem«,
češ da je zakrivil sedanjo
razcepčenost sveta, in rekel, da
bodo ZDA »zastavile vse sile za
utrdenje svetovnega miru ter bo-
do spoštovale suverenost in neod-
visnost drugih dežel«.

Pogajanja o razorožitvi
neposredno med SZ in ZDA

London, 22. jan. (Reuter). -
Dobro poučeni krogi poročajo, da
se ZDA in SZ pogajata o obliki
resolucije o razorožitvi, ki naj bi
jo obravnavala Generalna skup-
ščina OZN.
Napovedujejo, da bo resolucija
zahtevala ponovni sestanek ožje-
ga odbora razorožitvene komisije
OZN, ki bo najbrž v Londonu v
letošnjem marcu.

Anketni odbor OZN
za madžarsko vprašanje

New York, 22. jan. (Reuter).
V OZN se je danes sestel odbor,
ki bo izvedel anketo o dogodkih
na Madžarskem tudi med mad-
žarskimi begunci. Njegov pred-
sednik je danski delegat Aalsing
Andersen, člani pa so delegati
Avstralije, Cejlona, Tunizije in
Urugvaja.

VREMENSKA NAPOVED

Pretežno oblačno ter v nižinah še
mrzlo in zamegleno. Jutranje teme-
perature med -12 in -17, v Primorju
nekaj nad 0, najvišje dnevne med -3
in -6, v Primorju do 8 stopinj C.

SNEŽNE RAZMERE

Korošica 120 cm, Vrbič 88 cm, Dom
Planica 35 cm, Kranjska gora 18 cm,
Erika 20 cm, Logarska dolina 15 cm,
Kornha 115 cm, Kredarica 60 cm, Crni
vrh nad Jesenicami 25 cm, Crni vrh
nad Idrijo 25 cm, Pokljuka 65 cm,
Ribniška koča 85 cm, Mariborska koča
35 cm, Celjska koča 20 cm, Mozirka
koča 30 cm.

Čestitka Poljski

Beograd, 22. jan. (Tanjug). Ge-
neralni sekretar ZKJ Josip Broz
Tito je poslal CK Zdruzene delav-
ske partije Poljske naslednje br-
zjavko:

»Centralnemu komiteju Zdu-
žene delavske partije Poljske, to-
varišu Gomulki.

CK Zveze komunistov Jugo-
slavije Vam pošilja prisrčne čes-
titke ob tako prepričljivi zmagi
Nacionalne fronte in močnemu
uvveljavljenju LR Poljske na zad-
njih volitvah.

Enotnost ljudstva, enotnost
Nacionalne fronte, enotnost Zdu-
žene delavske partije Poljske so
zanesljivo poročilo za nadaljnji,
še močnejši razvoj socializma v
LR Poljski.

Zveza komunistov Jugoslavije
pošilja, Vam, poljskemu narodu
in članom ZDPP bratske poz-
drave in najtoplejšje želje za na-
daljnji uspeh.

Za CK ZKJ Josip Broz Tito.«

Na stari meji

Izraelci so se umaknili s Sinaja razen z obale
Akabskega zaliva in iz Gaze

Kairo, 22. jan. (Reuter). Pred-
stavnik OZN je danes izjavil, da
so varnostne čete OZN danes na
vseh področjih prispele do izrael-
sko-egiptske demarkacijske črte
razen pri Gazi. Izraelci so tudi
še v Serm el Sejku ter vzdolž
Akabskega zaliva od Serma do
Eliata.

Včeraj so se začele izraelske
čete umikati za nadaljnjih 25 do
30 km proti vzhodu. Varnostne
čete OZN so dospele na demar-
kacijsko črto po 52 dneh prodi-
ranja prek Sinaja. Na severni Si-
najske prometni zvezi, po kateri
je doslej napredoval jugoslovanski
odred, je prišlo do zamenjave
enot. V smeri proti Rafi in Gazi
bo prodiral švedski oddelek, ki

je bil do zdaj na področju južno
od El Ariša.

Cete jugoslovanskega motoriz-
iranega odreda, ki so jih zdaj
premestili na centralno področje
Sinaja, prodirajo v smeri Gir
Gafa—El Audža in so še za dne
prišle do demarkacijske črte.

Kakor poročajo iz El Ariša, je
cesta proti Rafi in Gazi popolno-
ma uporabna, medtem ko so cen-
tralne sinajske prometne zveze v
dolžini 60 km demarkacijske črte
proti zahodu razdejane.

V zvezi z novo razporeditvijo
varnostnih čet bo kolumbijski od-
delek, ki je do sedaj prodiral po
prometni zvezi Ismailija—El
Audža, brzkone premeščen nazaj
na področje Sueškega prekopa

ZASEDANJE BRITANSKE SPODNJE ZBORNICE

OPOZICIJA ODLAGA SPOPAD?

Vprašani najemnin in nove politike na Bližnjem vzhodu bi utegnili
izzvati le nekoliko bolj žolčno besedno bitko — Macmillan tudi predsednik
Konservativne stranke

(Od našega stalnega dopisnika)
London, 22. jan. Parlamentar-
ni počitnic je konec. Danes sta
se znova sestala oba doma parla-
menta. Formalno to ni bil zače-
tek novega zasedanja, marveč
samo nadaljevanje jesenskega.

Angleški parlament obravna-
va zdaj med drugim osnutek za-
kona o smrtni kazni, ki ga bo
skušal novi notranji minister

Butler utemeljiti tako, da bi ga
parlament izglasoval. Vlada in
opozicija, ki priznava predvsem
humanitarni in socialni značaj
problema smrtni kazni, sta skle-
nili, da od svojih poslancev ne

kaka preizkušnja sil vlade in
opozicije.

Do hudih sporov bi utegnili
priti, ko bodo obravnavali vladni
predlog o odpravi kontrole
najemnin. Konservativci zagovar-

POBUDE ZA NOVE KOMPROMISE V BOURBONSKI PALAČI

Guy Mollet se odpoveduje
reformam v Alžiru, da bi rešil svojo vlado?

Pariz, 22. jan. (Tanjug). Pred-
sednik vlade Guy Mollet je danes
od vseh strank parlamentarne
desnice zahteval podporo za do-
ločitev »francoske nacionalne po-
litike v Alžiru«, da bi se okrepile
pozicije Francije pred alžirsko
debatu v političnem odboru OZN,
ki bo konec januarja. V obveščen-
jih krogih poudarjajo, da je glav-
na misel predsednika vlade, da bi
začrtali »enotno alžirsko pot«, ki
bi jo ubirale vse vlade ne glede
na to, kdo jo je zasnoval, če bi
prišlo do politične krize in če bi
morala sedanja vlada odstopiti.
Znana trenja med vlado in ne-

odvisnimi ter kmeti na desnici
gleda zahodnoevropskega skupne-
ga trga, ki je še zmerom na dnevnem
redu zbornice, kakor tudi
veliki premiki med strankami
centra in desnice so tu oživili
možnost, da bi prišlo do debati
v OZN v vladi do sprememb. Po-
litični krogi zdaj trdijo, da je Mol-
let obljubil desničarskim stran-
kam svojo podporo socialistov v
alžirskem vprašanju s pogojem,
da bi začrtali enotno politiko naspro-
tne te severnoafriški deželi.

Neurejeno alžirsko vprašanje
je bilo že večkrat povod za spre-
membe vlad v Franciji, »dvo-
strankarska politika« francoskih
strank v tem vprašanju pa bi
okrepila položaj socialistov na le-
vici ter neodvisnih in kmetov na
desnici. Predstavnik neodvisnih
in kmetov Pinay in Duchet sta
zato sklenila sprejeti vabilo mi-
nistrskega predsednika Molleta in
prvi sestanek predstavnikov vlade
in vodilne skupine »zmerne
desnice« bo že konec tega tedna.
Glavne smernice nove »naclo-

nalne politike« v Alžiru si zamiš-
ljajo kot kompromis med Molle-
tovimi načrti in zahtevu desnice
po opustitvi »velikih reform«, do-
kier ne bosta v deželi obnovljena
red in mir. Uradno poudarjajo,
da povzroča pomanjkanje enotne
politike v Alžiru nepotrebno sle-
pilo med alžirskimi uporniki, da
je moč doseči alžirsko neodvis-
nost s krizo vlad v Franciji.

Radikalna in Katoliška stran-
ka se nista odgovorili na to va-
bilo predsednika Molleta. V po-
litičnih krogih menijo, da bi takš-
na enotna nacionalna politika po-
stavila ti stranki centra pred ne-
gativno alternativo: odklonitev
sodelovanja s socialisti in desni-
co bi povzročila v sedanjih raz-
merah nadaljnje zmanjšanje vpli-
va obeh strank, vtem ko bi njuna
priključitev k parlamentarnemu
dogovoru v celoti zmanjšala
njuno upanje, da bi sodelovali v
katerikoli drugi vladi. Tako bi
bilo krmilo četrte republike iz-
menoma prepuščeno dogovoru
med socialisti in desnico.

Te dni je sirski predsednik Kuatli na obisku v Indiji. Nehru in
Kuatli sta obsodila sleherni uporabo sile za urejanje perečih
mednarodnih vprašanj in vsakršno vmešavanje v zadeve posa-
meznih držav, tudi dežel na Bližnjem vzhodu

bosta zahtevali strankarske disci-
pline, marveč da se bodo lahko
v tem kočljivem vprašanju ravnali
po svoji vesti. Laburisti se
zavzemajo za popolno odpravo
smrtni kazni, konservativci pa
saj za nekoliko omiljen kriterij zlo-
činov, za katere je določena
smrtna kazen. V obeh strankah
pa je toliko različnih in naspro-
tjujočih si mnenj, da glasovanje
o predlaganem zakonu ne bo ni-

jajo hišne lastnike, laburisti pa
najemnike. Dejansko je mnogo
resnice v trditvi opozicije, da bi
lahko vladni predlog konec kon-
cev samo ogrožal stanovanjsko
vprašanje preprostega človeka,
delavca in nižjega uradnika.

Parlament bo razpravljaj tudi
o zunanji politiki in tudi na tem
torišču se obeta zanimiva debata.
Gre predvsem za stike z ZDA, za
sodelovanje z Zahodno Evropo
in za Bližnji srednji vzhod. Opo-
zicija je napovedala frontalno
ofenzivo na vseh teh sektorjih.
Macmillan in konservativci so
pripravljani velikodušno pozabiti
neprijetno minulo, predvsem
sueško epizodo. Po mnenju la-
buristov pa Edenov odstop, nje-
govo žrtvovanje, da bi rešil kon-
servativno vlado, ne zadostuje,
da bi vladi odpustili napake. La-
buristi bodo vsekakor zahtevali,
naj vlada odstopi in razpiše nove
parlamentarne volitve. Sami pa
dobro vedo, da v to ne bo pri-
volila. A tudi če bi to de tega
le prišlo in bi laburisti celo zma-
gali, vedo, da bi tedaj morali
prevzeti vse nevarnosti in te-
žave, s katerimi se zdaj bori
konservativna vlada.

Za začetek je zato laburistič-
na opozicija danes zahtevala od
vlade takojšnjo razpravo o dra-
ginji, ki je nastala zaradi sueške
pustolovščine, o vojaških pri-
hrankih in o ciprskem vprašanju.
Novi britanski ministrski pred-
sednik Macmillan je bil danes
soglasno izvoljen za voditelja
Konservativne stranke. Na taj-
nem sestanku je glasovalo o no-
vem predsedniku okrog 1000 vo-
dilnih konservativcev — članov
Spodnje in Zgornje zbornice, po-
slanskih kandidatov in funkcionar-
jev stranke.
K. Timotijević

Pobuda za registracijo
poskusnih eksplozij jedrskih bomb

da bi se omejile nevarnosti radioaktivnih žarčenj in delno kontroliralo atomsko
oboroževanje, prepuščena razorožitveni komisiji OZN

New York, 22. jan. (Reuter).
Politični odbor Generalne skup-
ščine OZN je sinoči nadaljeval
debatu o razorožitvi. Delegati
Norveške, Kanade in Japonske
so bili, kakor smo poročali, pred-
ložili resolucijo, po kateri naj bi
odredili registracijo vseh seda-
njih in bodočih atomskih eksplo-
zij. Hammarskjöld in znanstveni
odbor OZN, ki so ga lani usta-
novili, da bi proučeval atomska
žarčenja, naj sodelujeta in si
prizadevata, da bi bile vse atom-
ske eksplozije na svetu nadzirane.

V svojem govoru v odboru je
Norvežan Bryn izrazil upanje, da
bodo vse zainteresirane dežele
posvetile potrebno pozornost po-
datkom in mnenjem, ki jih bo
zbirala OZN o vseh teh eksplo-
zijah. »Mi menimo,« je rekel
Bryn, »da je bolje napraviti
vsaj en korak naprej na tej poti
kakor pa običajni v sedanji za-
gati.«

Po zamisli predlagateljev je
glavni namen resolucije, da bi
registrirali sleherni eksplozijo,
ki bi utegnila povzročiti radio-
aktivne padavine zunaj dežele,
za kateri se poskus napravi. Se
bolje bi bilo, če bi morala vsaka
dežela, ki napravi poskus na svo-
jem področju, že vnaprej spo-
ročiti, kakšen je bil učinek eks-
plozije tudi v okviru njenih mej.

Japanec Savada je rekel, da
vse nevarnosti atomskih eksplo-
zij svetu še niso dovolj znane.
Ničče ne more zanesljivo trditi,
kakšne bi utegnile biti končne
posledice čedalje večjega kopi-
čenja radioaktivnosti v ozračju.
Raziskave na Japonskem po
poskusih na Bikinih leta 1954 so
pokazale, da so se radioaktivne
padavine na morju zelo razširile
z morskimi tokovi, zastupile
ribe in postale nevarne ljudem.

Sved Sandler se je v svojem
govoru zavzel za prenehanje
vseh poskusov z atomskim oro-
žjem do leta 1958, ko naj bi znan-
stveni odbor OZN predložil sve-

točni organizaciji poročilo o svo-
jem proučevanju radioaktivnega
žarčenja. Potrebni bi bili tudi
tega vidika vsaj začetni ukrepi
za ureditev klasičnega in atom-
skega oboroževanja. Poudaril je
zlasti zaskrbljenost sveta spriču
nevarnosti pred atomskim orožjem.

Kanadski zunanji minister
Pearson je še dodatno predlagal,
naj razorožitvena komisija OZN
in njen ožji odbor obnovita raz-
pravo o vseh lani sproženih pred-
logih. Za to resolucijo so se iz-
rekli tudi delegati Avstralije,
Salvadora, Indije, Velike Britani-
je, ZDA in Jugoslavije. Pearson
je rekel, da ta resolucija nobeni
vladi ne vsiljuje programa, o ka-
terem se ne bi mogli sporazumeti.
Resolucija sloni na realističnem
priznavanju dejstva, da je moč
vprašanje razorožitve urediti sa-
mo s pogajanjem in s prostovoljnimi
sporazumom.

Pozneje sta se za resolucijo iz-
rekli tudi delegata Velike Brita-
nije in ZDA.

IZ PROBLEMATIKE NAŠEGA GOSPODARSTVA

Lani so povečali izvoz za 19,5 milijarde dinarjev

Povečanje znaša 25% namesto planiranih 11%

Razvoj našega izvoza lani je marsikoga presenetil. V družbenem planu je bilo predvideno povečanje izvoza od 77 na 85,3 milijarde dinarjev. Dejansko pa se izvoz ni povečal samo za 8,3 milijarde dinarjev ali 11%, marveč za 19,5 milijarde dinarjev ali za 25,3% in je dosegel 96,5 milijarde dinarjev.

To naraščanje izvoza se je začelo pravzaprav že konec leta 1955, ko so bili izdani prvi ukrepi proti prevelikim investicijam, ki so izvajale močan pritisk na blagovne sklade. Lanski dvig našega izvoza je tako rezultat razvoja proizvodnje kakor tudi ukrepov za ureditev in stabilizacijo notranjega trga. Izvoz je bil zlasti močan konec leta. Če v zadnjem četrtletju 1955 se je vrednost našega izvoza povečala od 8,8 milijarde v oktobru oz. 7 milijard v novembru na 11,6 milijarde v decembru. Ta tendenca naraščanja izvoza se je nadaljevala vse minulo leto. Tako smo lani v oktobru izvozili za 8,6, v novembru za 8,5, v decembru pa kar za preko 12 milijard, kar predstavlja hkrati našo doslej največjo mesečno vrednost izvoza.

K povečanju lanskega izvoza je prispeval po eni strani večji izvoz kmetijskih pridelkov, po drugi strani pa je za lanski izvoz zlasti značilno, da sta se na zunanjem trgu začeli močno uveljavljati naša strojna in elektroindustrija in da se je precej povečal tudi izvoz drugih industrijskih izdelkov. Samo izvoz izdelkov strojne in elektroindustrije se je lani povzpел od 1,4 na 4,5 milijarde dinarjev. Ti proizvodi si utirajo pot zlasti na tržišča v Aziji. Izvoz raznih predelanih proizvodov in finalnih izdelkov se je dvignil za skoraj 8 milijard. Med industrijskimi izdelki, s katerimi smo šele v zadnji dobi začeli prodirati na tržišča v Zahodni in Vzhodni Evropi, so tudi čevlji. Tako smo samo v decembru minulega leta izvozili za 133 milijonov deviznih dinarjev obutve. Tudi naše železarne so lani prvokrat v večjem obsegu začele izvažati svoje proizvode in so dosegle izvoz v vrednosti okrog 6 milijard.

Povečan izvoz je omogočil boljše preskrbo naše industrije z uvoznimi surovinami in reprodukcijskim materialom, hkrati pa tudi prav občutno povečanje uvoza blaga za široko potrošnjo in uvoza osnovnih živil. Uvoz živil je lani predstavljal 30% celotnega našega uvoza. Konec minulega

leta se je naš uvoz nekoliko povečal in je v decembru prekoratil 12 milijard dinarjev nasproti 9,7 milijarde dinarjev v decembru prejšnjega leta.

Za vse minulo leto 1956 nam nudi naša trgovinska bilanca naslednjo sliko v primerjavi s prejšnjim letom (v milijardah deviznih dinarjev):

	izvoz	uvoz	uvoz, pres.
1955	76,98	132,29	55,31
1956	96,44	141,75	45,31

Ker se je lani izvoz v mnogo večji meri dvignil, kakor se je povečal uvoz, se je zmanjšal uvozni presežek za točno 10 milijard. Od tako zmanjšane presežka v višini 45,3 milijarde dinarjev pa je okrog 70% pokrilih s tripartitno pomočjo, ostalih 30% uvoznega presežka pa smo krili deloma z dohodki iz nevidnega izvoza (turizem), deloma pa z izkoriščanjem inozemskih kreditov.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA ZVEZE GOSTINSKIH ZBORNIC

CENE V LETOVIŠČIH

se morajo približati kupni moči naših ljudi

V prvih devetih mesecih lanskega leta je znašal promet v našem gostinstvu nekaj nad 46 milijard ali za 1.346.000.000 manj kakor predlanski. Cene gostinskih storitev so narasle lani v primerjavi s predlanskim letom za 13%. To so sporočili na seji upravnega odbora Zveze gostinskih zbornic, ki se je začela včeraj v Beogradu.

Konec lanskega leta je bilo v naši državi 1312 gostinskih obratov in podjetij manj kakor predlanski. Cene v gostinstvu so narasle lani tako, je rekel predsednik zveze Krsto Filipović, da so bile velikemu številu naših državljanov praktično nedostopne. Se bolj ne morejo narasti, ker bi to nevarno ogrozilo delo našega gostinstva. Gostinstvo moramo zboljšati materialno podlago za razvoj.

Osnovne kmetijske panoge

naj bi bile središče dejavnosti Zveze

Beograd, 22. jan. (Tanjug). — V Zvezi kmetijsko-gozdarskih zbornic se pripravljajo na reorganizacijo dela v skladu s sklepi nedavnega posvetovanja o pospeševanju kmetijstva. Le-temu je bila v glavnem posvečena tudi današnja seja predsedstva Zveze, ki ji je prisostvoval tudi sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo Zveznega izvršnega sveta inž. Dragoslav Mutapović.

Osnovna naloga pri tem delu je, okrepiti vlogo družbenih organov in doseči, da bi bili v bodoče sekcije Zveze večjeleni predvsem nosilci pospeševanja kmetijstva: kmetijsko-poslovne zadržne zveze, strokovna združenja in druge kmetijske in gozdarске organizacije. Strokovni aparat Zveze naj bi uveljavljal sklepe družbenih organov, razen tega pa prihaja do izraza težnja, da bi ustvarili primerno službo za povezovalno dejavnost vseh kmetijskih organizacij.

Delegacija Zveze borecv pojde na Poljsko

Na povabilo Poljske zveze borecv za svobodo in demokracijo (Zbovid) bo 26. januarja odpotovala na Poljsko delegacija Zveze borecv Jugoslavije s predsednikom glavnega odbora ZB Srbije Dušanom Petrovičem na čelu. V delegaciji so član Centralnega odbora ZB Janez Vipotnik in člani komisije za interniranje pri tem odboru Velibor Gligorić, Zdenka Segvić in Siniša Katančić. Več članov delegacije se bo udeležilo tudi sestanka mednarodnega odbora bivših internirancev v Osviencimu, ki bo od 28. do 31. januarja.

nja in druge kmetijske in gozdarске organizacije. Strokovni aparat Zveze naj bi uveljavljal sklepe družbenih organov, razen tega pa prihaja do izraza težnja, da bi ustvarili primerno službo za povezovalno dejavnost vseh kmetijskih organizacij. Na podlagi današnje razprave je pričakovati, da bo Zveza kmetijsko-gozdarskih zbornic posvetila svojo dejavnost osnovnim kmetijskim panogam. Ne glede na gozdarstvo nameravajo organizirati na primer skupno sedem sekcij za poljedelstvo in semenarstvo, za živinorejo, sadjerejo, vinogradništvo itd. V okviru sekcije za živinorejo bi delovala komisija za selekcijo živine namesto zaseda za živinorejo. Na po-

Posebna okrevališča za vojne invalide

Zvezni izvršni svet bo dal Zvezi vojaških vojni invalidov 1.400.000.000 dinarjev, ki jih bodo v glavnem porabili za graditve počitniških domov in okrevališč za vojaške vojne invalide. Nameñeni bodo predvsem visokoodstotnim invalidom, ki se doslej niso mogli pravilno razviti. Te ustanove za invalide bodo na morski obali in bodo opremljene z raznimi pomožnimi sredstvi; z njimi bodo invalidom, ki ne morejo hoditi, omogočili gibanje in kopanje v morju.

SKUPNA SEJA OKRAJNEGA KOMITEJA ZK IN OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE MARIBORA

Najboljši kader na vasi je treba vključiti v kmetijske zadruge

Maribor, 22. jan. Na skupni seji Okrajnega komiteja ZK in Okrajnega odbora Socialistične zveze Maribora so razpravljali o nalogah političnih organizacij v zadrugištvu. To je bila edina točka dnevnega reda, zato so jo temeljito obdelali. O smernicah okrajnega družbenega načrta za kmetijsko proizvodnjo je poročal podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora tovariš Tine Lah, o nalogah v zadrugištvu predsednik Okrajne zveze tovariš Miheo Zorko, o investicijah pa tovariš Stane Škof.

Sekretar OK ZK Maribor tovariš Vlado Majhen je pojasnil nekatera vprašanja, s katerimi se bodo srečali politični delavci ob pripravah na letne občinske zbornice kmetijskih zadrug. Poudaril je, da je treba težave dela prenesti na občinske in osnovne organizacije. Ob zaključku je nakazal dve poti, ki vodita k izboljšanju kmetijskih: krepitev kmetijskih gospodarstev in izboljšanje zadrugištva. Občinska vodstva naj stalno skrbijo za krepitev delavskih svetov kmetijskih gospodarstev in naj pomagajo vzgajati vodilni kader, da bo ustrezno opravil vse naloge. Pri izboljšanju organizacije dela in nagrajevanju naj pomagajo kmetijskim gospodarstvom tudi kolektivni industrijski podjetji, ki imajo na tem področju že mnogo izkušenj. Med kmetijskimi gospodarstvi in kmetijskimi zadrugami je treba ustvariti tesno sodelovanje, kajti gospodarstva lahko mnogo pomagajo zadrugam. Med zadrugišniki pa je treba utrjevati

doben način bi se z ustrežno sekcijo povezala tudi sedanja samostojna komisija za priznavanje sort.

O bodoči organizaciji Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic bodo še razpravljali. Že zdaj pa menijo, da je nujno potrebno, da bi v Zvezi temeljiteje obravnavali vprašanja kmetijske ekonomike in tržišča. Pri tem računajo na druge posebne organe, odbore ali komisije, ki bodo vsklajevali delo specializirane kmetijske in znanstveno raziskovalne službe, oziroma se ukvarjali z vprašanji šolanja kmetijskih proizvajalcev in strokovnjakov.

Program kmetijstva v Sloveniji

Ljubljana, 22. jan. Po osnutku letošnjega družbenega plana LRS bo narasla letos kmetijska proizvodnja v Sloveniji v primerjavi z lanskim letom za 5%. Najbolj, in sicer za 24%, bo naraslo vinogradništvo, predelava kmetijskih pridelkov pa za 15%. Povečala se bo tudi uporaba umetnih gnojil.

Iz splošnega investicijskega sklada je predvidenih za investicije v našem kmetijstvu 800 milijonov. Celotna vsota za investicijske programe kmetijskih organizacij pa bi lahko znašala letos nad dve milijardi. Z republiškim planom investicij je zagotovljenih 200 milijonov, v okrajnih skladih pa naj bi se nabralo 558 milijonov, namenjenih zadrugam in kmetijskim posestvom za boljše preskrbo krajevnih trgov. V občinskih skladih bo za investicije v kmetijstvu nad 400 milijonov. (Tanjug)

Kulturne

VESTI

AMATERSKI SLIKARJI V MALI GALERII

Včeraj zvečer je bila v Mali galeriji odprta razstava umetniških del članov Kluba amaterskih slikarjev »Klas«. Klub je bil ustanovljen šele te dni in ima že 14 članov, od katerih se jih je na te razstavi predstavilo pet. Vsi so bili člani raznih prostetnih društev, ki jih je enotno hotenje oziroma usmerjenost združilo v nov klub. Med njimi so komaj odrasli in že ljudje v zrelih letih pestrih poklicev: jurist, knjigovodja, trgovski pomočnik, litograf in študent umetnostne zgodovine. Njih imena: Vladimir Škerlak (predsednik kluba), Rudolf Babnik, Rudolf Simčič, Boris Tavželj in Jana Zanoškar. Prevladujejo olja, razstavljeni pa so tudi akvareli, tempere, monotypije itd.; motivi so krajine in figuralka, skupaj 43 del. S sedanjim razstavo, ki jo je v imenu Okrajnega sveta Svoboda in prostetnih društev odprl prof. Zvonimir Miklavčič, se želijo člani kluba prikratk predstaviti javnosti in prikazati sedanj, začetni nivo svojega dela. Predsednik kluba Vladimir Škerlak nam je povedal, da bodo organizirali v kratkem trimesečni tečaj slikanja z oljem, v načrtu pa imajo, da bodo privedli med ljubljanskim festivalom razstavo kompozicij s socialno problematiko in plastik z motivi iz znanih slovenskih literarnih del.

POGREB FRANA NOVAKOVIČA

Včeraj so v Beogradu pokopali znamenitega igralca, dolgoletnega člana Beogradskega narodnega pozorišta Frana Novakoviča. Od pokojnika se je v imenu dramskih umetnikov Jugoslavije poslovil Ljubiša Jovanović, v imenu filmskih delavcev Jugoslavije pa Nikola Popović. Pogrebu je prisostvovalo veliko število javnih in kulturnih delavcev.

DIRIGENT ZDRAVKOVIČ BO GOSTOVAL NA ČESKEM

Dirigent beogradske Filharmonije Živojin Zdravković bo odpotoval te dni na gostovanje v Českoslovaško. Zdravković bo dirigiral v Pragi, Plznu in Bratislavi. Na sporedu ima tudi dela jugoslovanskih skladateljev Baranovića, Slavenskoga in Suleka. Dela naših komponistov bo dirigiral tudi svoj balet, verjetno »Začarano lepotic«.

SOVJETSKI KOREOGRAF LAVROVSKI V BEOGRADU

Včeraj je prispele v Beograd znani sovjetski baletni mojster, koreograf Lavrovski. Lavrovski bo dva meseca živel med beograjskimi baletnimi umetniki ter upostavi tesnejše sodelovanje med jugoslovanskimi in sovjetskimi peslaci. V Beogradu bo uprizoril tudi svoj balet, verjetno »Začarano lepotic«.

ZAGREBSKI SOLISTI NA TURNEJI PO ZAHODNI NEMČIJI

Po uspešno zaključeni turneji po ZDA in Kanadi gostuje zdaj ansambel Zagrebskih solistov v Zahodni Nemčiji. Ansambel je nastopil najprej v Berlinu, kjer je posnel tri oddaje za nemške radijske postaje, nato pa je imel tudi javen koncert v dvorani Visoke glasbene šole, kjer nastopajo samo najpomembnejši umetniki. Iz Berlina je ansambel odpotoval v druga nemška mesta. Predvideni so koncerti v Bielefeldu, Stuttgartu, Wuppertalu, Kölnu, Düsseldorfu in Hamburgu.

Zagrebski solisti, ki jih vodi dirigent Antonio Janigro, bodo iz Nemčije odpotovali v London, nato pa bodo nastopili še v Holandiji, Belgiji, Franciji in Italiji.

FILMSKA TRILOGIJA O ŠPANSKIH BOROIH

Lovčen film je prejel prvi del scenarija za filmsko trilogijo o jugoslovanskih borcih v Španiji, ki ga je napisal generalni polkovnik Danilo Lekić. — Španec: Prvi film bo prikazoval zadnje dneve Španske republike, scenarij pa je avtor napisal na podlagi avtentičnih dogodkov. Drugi del bo zajel naše španske borec v francoskih koncentracijskih taboriščih, tretji pa bo prikazoval čas naše narodnoosvobodilne borbe. Kakor vse kaže, bo Lovčen film pričel smenjanje prvega dela te filmske trilogije že letos.

PRVI MAKEDONSKI OTROSKI ROMAN

Letos bo izšel v Skoplju prvi makedonski otroški roman. Napisal ga je književnik Vančo Nikoleski. Roman zajema snov iz narodnoosvobodilne vojne in pripoveduje zgodbo o dečku, ki so mu ubile očeta nemške bombe v Beogradu in ki se v najhujših dneh vključuje v partizanske enote. Roman se odlikuje po sprotno zasnovani zgodbi.

Sprememba v finansiranju industrijskih šol

Večina industrijskih strokovnih šol je že dlje v hudih finančnih težavah. Nekatere šole so celo morale ukiniti pouk, mnoge pa so bile lani tik pred tem. Podjetja, ki so jih vzdrževala, namreč zaradi preobremenjenosti svojih skladov za samostojno razpolaganje v druge namene niso več razpolagala z zadostnimi sredstvi za šole. Ni primanjkovalo le sredstev za nakup nujno potrebnih učnih pripomočkov in podobno,

ampak pogosto ni bilo zagotovljeno niti pravočasno plačevanje zaposlenega predavateljskega in drugega kadra. Kako je to opibalo nanje, si ni težaavno predstavljati.

Naši industriji še močno primanjkuje strokovnih kadrov. Zato so vodstva podjetij, zbornic in združenj že dlje opozarjala na kritično stanje industrijskih šol in predlagala, naj bi spremenili njihovo finansiranje. Ne gre namreč za to, da bi morda primanjkovalo sredstev za kadre, ampak so bila ta sredstva uporabljena na način, ki se nikakor ni izkazal za dobrega. Vsi prispevki, ki so jih industrijska podjetja plačevala za vzgojo kadrov v višini 4% izplačanih plač, so se namreč zbirali v zveznem skladu, ki pa je bil namenjen le za gradnjo novih šol in za razširjenje že obstoječih, ne pa tudi za njihovo redno vzdrževanje. Ta sklad lani niti ni bil polno izkoriščen, ampak so v njem ostala velika sredstva, medtem ko so se številne šole borile za obstoj.

Letos industrijske šole, kaže, ne bodo več nabazane zgolj na nezanesljivi, navadno prenikri sklad za samostojno vzdrževanje podjetja, ki ga je ustanovilo, ampak bo šlo njihovo redno vzdrževanje iz okrajnih skladov, v katere se bodo stekala sredstva iz okrajnega in republiškega proračuna ter iz zveznega sklada. S tem se bo uporaba zveznega sklada močno spremenila. Po osnutku uredbe, ki jo bo bržčas v kratkem izdelal Zvezni izvršni svet, naj bi šlo 60% sredstev tega sklada za redno vzdrževanje in le 40% za investicije.

Po novem bodo torej podjetja, ki so doslej vzdrževala industrijske šole, to skrb prepustila okrajnim, v ta namen ustanovljenim skladom. Glede na to, da so tem skladom zagotovljeni solidni viri dohodkov iz okrajnega, republiškega in zveznega vira, se bodo finančne razmere industrijskih šol pravo gotovo izboljšale. Brž ko bodo po okrajnih ustanovili te sklade. Dotlej bo pač treba najti ustrezno časno rešitev. Na Jeseenicah je na primer Okrajni ljudski odbor že posodil potrebna sredstva za trimesečno vzdrževanje tamkajšnjih treh šol: Metalno industrijske in Delovodske šole ter Metalurškega odseka Srednje

tehniške šole. Podobno naj bi po predlogu odbora za industrijsko šolstvo pri Trgovinski zbornici LRS napravili tudi v drugih okrajnih ali pa naj bi ljudski odbori vsaj dali garancije, da bi šole lahko najele ustrezne kredite za obdobje, dokler ne bodo ustanovili okrajnih skladov.

Cepur bo novi sistem finansiranja strokovnih šol nedvomno prispeval k izboljšanju sedanjih kritičnih razmer, pa z njim še ni zadovoljeno osem zahtevam gospodarstvenikov, ki delajo na tem področju. Tako je n. pr. izvršni odbor Zvezne industrijske zbornice lani predlagal, naj bi osnovali republiške sklade (ne okrajnih, kot je sedaj določeno z zveznim družbenim planom), v katere naj bi se stekalo 75% sredstev iz prispevkov, ki jih vplačujejo podjetja, medtem ko bi šlo ostalih 25% v zvezni sklad, ki bi bil namenjen predvsem za finansiranje gradnje novih šol. Republiški sklad bi zadostoval za kritje vzdrževanja vseh strokovnih šol, delila pa bi ga šolam podobno kot v trgovini, kjer so z ustanovitvijo republiškega sklada že uredili vzdrževanje svojih šol. Polem tudi ne bi bilo nevarnosti, da bi zrasle nove šole tudi tam, kjer ni potreb zanje. Po novem sistemu se namreč lahko pripeti, da bodo ustanovili industrijske šole tudi v okrajih, kjer je malo industrije in zato ni potrebe po lastnih šolah te orste. To so okrajji: Novo mesto, Kočevje, Ptuj, Murska Sobota in Koper. V zadnjem pa so jo formalno že ustanovili, in sicer pri tovarni »Tomos«. Od šol, ki bi bile ustanovljene samo zato, da bi v okraju lahko uporabljali sredstva, ki se bodo za vzdrževanje industrijskih strokovnih šol formalno v okrajnem skladu, sedveda ne moremo pričakovati posebne koristi. Zato bo treba dobro pretehtati vsak predlog za ustanovitev nove industrijske šole. Sedveda bi bilo moč uporabiti za vzgojo kadrov tudi sklade v okrajih brez teh šol — in sicer za vzdrževanje v tistih okrajih, kjer imajo veliko industrijskih šol in s tem velike potrebe po sredstvih — predvsem v Kranju, Mariboru in Ljubljani, kjer ozajajo kadre ne le za »spojna« industrijska podjetja, ampak tudi za podjetja na področju drugih okrajjev, delno pa celo na še širšem področju. Vh

DNEVNA KRONIKA

Naši zadrugišniki odpotovali na Poljsko

Delegacija Glavne zadrugišne zveze Jugoslavije s predsednikom Zveze Ristom Antunovičem na čelu je včeraj odpotovala na desetdnevni obisk na Poljsko. Naši delegati bodo gostje poljske Zadržne zveze, katere delegacija se je mudila v naši državi v lanskem septembru. Med obiskom si bodo ogledali več zadrug in prisostvovali kongresu Zveze poljskih delovnih zadrug, ki bo v Varšavi od 26. do 28. januarja.

Delegacija ZSJ pojde na Poljsko

Na Poljsko bo odpotovala dne 19. februarja delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije in bo tako vrnila obisk delegaciji poljskih sindikatov, ki bo te dni prispela v našo državo.

Češkoslovaška kulturna delegacija je prispela v Beograd

V Beograd je včeraj prispela češkoslovaška vladna delegacija, v kateri je pet članov, vodi pa jo minister za šolstvo in kulturo dr. František Kahud. Člani delegacije se bodo v Beogradu pogajali o sklenitvi konvencije o kulturnem in znanstvenem sodelovanju z Ju-

goslavijo. Pogajanja se bodo začela danes. Našo delegacijo na pogajanjih vodi sekretar za svetovno in kulturo Zveznega izvršnega sveta Bogdan Osolinik.

Predstavniki jugoslovanskih sindikatov bo imel pet predavanj v Italiji

Član sekretariata Centralnega sveta ZSJ Ašer Deleon je sinoči odpotoval v Italijo, kjer bo imel pet predavanj o delavskem samoupravljanju in izobraževanju delavcev. V Italijo je odpotoval na povabilo več družbenih organizacij, delovnih kolektivov in kulturnih ustanov ter se bo med enotedenskim obiskom ustavil v Milanu, Bologni, Genovi, Novarri in Ivrei.

Predstavniki ljudskih odborov povabljeni v Coventry in Birmingham

Mestni svet v Coventryju je stalni konferenci mest predlagal, naj bi skupina predstavnikov ljudskih odborov letos obiskala Coventry. Skupina bi se mudila v tem mestu mesec dni in proučevala sistem krajevne uprave. Ljudski odbor Zagreba je sprejel povabilo iz Birminghama, naj delegacija odbornikov obišče Birmingham.

Upor na tujo pobudo

V južnem Maroku so se uprla berberska plemena — Maroška vojska v glavnem središču upornikov

Pariz, 22. jan. (Tanjug). Maroške čete so danes obkrožile področje Tafilalet, kjer je guverner berberskega plemena Adi Bihi začel vstajo proti centralni vladi v Rabatu. Maroška vojska bo začela pogoji uničevati uporniške oddelke, če se dosejdanji guverner dotle ne bo vdal vladnim vojaškim oblastem.

Kakor poročajo maroški časniki, je nastala vstaja v Tafilaletu, bogatem področju v južnem Maroku in glavnem središču francoskih kolonistov, na pobudo iz tujine. Upor je nastal 12 ur potem, ko je sultan Ben Jusuf odpotoval iz Rabata v Italijo. Bivši guverner tega področja Ali Bihi je bil dolga leta bližnji sodelavec berberskega paše El Gualija, glavnega eksponenta francoskih kolonistov v Maroku, ki so na zahtevo maroških narodnih strank po neodvisnosti leta 1953 reagirali tako, da so dosegli izgon sedanjega sultana na Madagaskar.

Kakor kaže, je vstaja v Tafilaletu le manjšega obsega. Poveljstvo francoskih čet v Maroku je ponudilo maroški vladni pomoč pri zatiranju vstaje. Uradno pa so objavili, da je vlada zahtevala

umik francoskih čet s tega južnega področja, ker da lahko maroška vojska sama obnovi mir.

Rabat, 22. jan. (Reuter). Maroške čete so vkorakale danes v Varos Midelt v Atlasem gorovju, v katerem so se bili vgnezdili pripadniki uporniškega berberskega plemena. Maroške čete so vdrle v mesto po hujših bojih z uporniki. V pokrajini Tafilalet v centralnem severnem Maroku so se spopadle s 4000 pripadniki uporniškega plemena. Maroški general Ketani je odpotoval iz Rabata v Midelt.

Uporniki so se vdali

Pariz, 22. jan. (Tanjug). Maroško notranje ministristvo je nočjo objavilo, da je položaj v južni maroški pokrajini Tafilalet, kjer je guverner Adi Bihi začel vstajo proti vladi v Rabatu, popolnoma normaliziran. Maroška vojska je vkorakala v središče te pokrajine, Midelt, brez spopadov. Novi guverner Tafilaleta je takoj prevzel svoje dolžnosti. Uporniki so izročili orožje in se vdali, medtem ko je njihov voditelj, bivši guverner Adi Bihi, izginil.

PISMO IZ NEW YORKA

JUG JE VZPLAMTEL

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA)

New York, januarja 60 voditeljev ameriških črncev je pozvalo predsednika Eisenhowerja, naj pride takoj na Jug in se osebno zavzame za uveljavljanje sklepa Vrhovnega sodišča o ukinitvi segregacije. Poziv so poslali iz Atlante v državi Georgiji, kjer so aretirali pet črnkih duhovnikov v skladu s segregacijskimi predpisi, ker so v avtobusih sedeli na sedežih, izključno določenih za belce.

Četudi so takšne predpise razglasili za protustavne, pa še naprej veljajo na Floridi in še v nekaterih državah na jugu. V Montgomeryju v Alabami, kjer vlada gomeryju so vrtili bombe obsešno stanje, so vrtili bombe na štiri črnske cerkve in na dve hiši njihovih duhovnikov ter jih hudo poškodovali. V Chattanooga v Tennesseeju so vrtili dve bombi na avtobus, v katerem so se vozili črnci. V Montgomeryju so celo streljali na neko črno in jo ranili, čeprav se je peljala v zadnjem delu avtobusa. V Južni Karolini so pretepli nekega belca, učitelja glasbe v črnski šoli pri mestu Camden. In tako naprej...

Jug je spet vzplamtel — teme sile rasnega sovraštva so se znova zarotile proti ustavi in proti črnim razdejanjem. Časniki, radio in televizijski programi so polni žalostnih vesti iz južnih držav: slike razdejanj cerkva, šol, hiš, ranjenih ljudi po bopnišnicah, jetnikov po zaporih, rastin, ki trdijo, da ni oblasti, ki bi jih mogla prisiliti, da bi se pomešali s črnci, črnkih voditeljev, ki pravijo, da na silo ne bodo odgovarjali s silo, da pa so pripravljene tudi umreti, če je treba, v zavesti, da se borijo za pravično in zakonito stvar.

Duh Jima Crowa je začel spet strašiti po zaostalem nazadnjaškem jugu in grozi črncem s terorjem.

Država v državi

17. maj 1954 je pomemben datum v sodobni zgodovini ZDA. Tedaj je Vrhovno sodišče razglasilo segregacijo v javnih šo-

lah za protustavno dejanje. 14 dni pozneje pa je federalnim okrožnim sodiščem poverilo nadzorstvo nam ukinitvijo segregacije, tako da bi ta proces ne bil prenehan. Pričakovati je bilo hudo opozicijo na jugu. Ta opozicija je res tudi ostala.

Izenačenje učencev po javnih šolah so uveljavili v Delawaru, Marylandu, Zahodni Virginiji, Kentuckyju, Missouriju in Oklahomi, v okrožju Kolumbije, niti najmanj pa še ne v Missisippiju, Alabami, na Floridi, v Georgiji in Južni Karolini. V Virginiji, Severni Karolini in Louisiani so dosegli na visokih šolah neznatne uspehe.

Pred koncem zadnjega šolskega leta je hodilo v šole skupaj s svojimi belimi vrstniki okoli 300.000 malih črncev, 50.000 več kot leta 1955. V ločenih oddelkih pa je zdaj okrog 2,5 milijona črnkih otrok, na drugi strani pa okrog 6,5 milijona belih. Šolskih otrok, kjer ni segregacije, je 780, 3000 pa je takih, kjer so otroci ločeni.

Sever in Jug sta dva svetova. Se na poti v New York mi je ameriški sopotnik kot tuju pripočal, naj to upoštevam. »Jaz sem s Severa,« je pripovedoval, »kjer gredo otroci skupaj v šolo, pa tudi v vlakih in avtobusih, in javnih poslopih in prostorov, ločenih za te ali one. Če pa boste šli na Jug, pazite, da se ne bi družili s črnci in tako pokazali, da jih imate za sebi enake. Belci vas lahko ondi zaradi tega pahnejo v hude težave.«

Belci učitelj, sicer Američan, je torej skušal na svoji koži v Camdenu, kjer je menil, da mora opravljati svoj poklic v šoli, najsi bo ta šola že takšna ali drugačna. Segregationisti mu tega niso oprostili.

Avtobusi — zadnja »koncesija«

Sredi nasilja, ki je začelo divjati v ZDA proti črncem in v protest proti vztrajnosti federalnih sodišč, ki se držijo odločb

Pariz, januarja Na ta neprijetni dogodek so bili ljudje že pozabili. Kratka vest v svetovljanskih rubrikah listov je spomnila Parižane na čudaško lady Docker, ki je, kakor so poročali časniki, priletela iz Londona s svojim možem sirom Bernardom in s sobarico. Ali je tisk, ki je poročal o prihodu angleškega mogotca avtomobilne industrije sira Bernarda Dockerja in njegove soproge in jima izkazal gostoljubje, ki ga nista zaslužila, iz kakih drugih, nekoliko skrivnostnih razlogov pozabil spomniti svoje bralce na dogodek, ki se je pred dobrim mesecem odigral prav na istem letališču Orly, je težko ugotoviti. Vsekakor pa je čudno, da prihoda te čudaške lady noben časnik ni izkoristil, da bi opozoril Francoze na dve za-

ušnici, s katerima je blagovolila počastiti dva francoska državljana, nekega policaja in tehničnega vodjo igralnice v Monte Carlu. Obe zašušnici sta dvignili v angleški in francoski javnosti mnogo drahu.

Francozi se posmehujejo angleški državljanski korektnosti in tistemu, kar bi lahko imenovali nacionalno disciplino in zavest. Vendar pa, ko jim to priznavajo kot krepost, kakršne sami nimajo

v tolikšni meri, jim očitajo, da nič tega ne vzamejo s seboj, ko odhajajo iz Velike Britanije na evropsko celino. Sicer pa imajo tisti Francozi, ki se niso upali potovati čez Rokavski preliv — bržčas iz strahu, da ne bi ostali lačni v deželni neslane kuhane jagnjetine — čisto drugačno mnenje. Ko namreč Angleži zapuste svoj megljeni otok, spremene pod vplivom francoskega podnebja svoje toge navade in običaje in dostikrat dražijo svoje sosedne okraj Rokavskega preliva, kar jim tu nihče ne zameri. Početje lady Docker pa je preseglo sleherno mero. V dobro bi ji lahko šteli samo to, da tudi v Londonu kar naprej preseneča svoje rojake, čeprav ji doslej še ni prišlo na misel, da bi londonske policaje počastila z zašušnicami. Njene londonske muhavosti so mnogo bolj naivne. Tam prireja družabne igre, na katerih se zbira sama imenitna gospoda.

Zaradi prve zašušnice, ki jo je prisilila tehničnemu vodji igralnice v Monte Carlu, so jo malone

KAJ SE SPREMINJA

v zunanji politiki Adenauerjeve vlade?

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA)

Bonn, januarja

Ko so socialni demokrati jeseni slavili imenitne zmage deželnih volitev v Porurju, Hesseju, Spodnji Saški, Baden-Württembergu, Reinland-Pfalzu, je bil eden njihovih prvakov v skrbeh: »Bojim se, da naš lovor ne bo uspeval.« Bal se je, da ne bi te zmage uspravale stranko in se potem ne bi teneljito in pravočasno pripravila za naporno 8-mesečno volilno kampanjo v državnem merilu. Zdjaj pa že kaže, da je bil ta strah precej utemeljen.

Iz zaporednih porazov, ki so se neusmiljeno vrstili eden za drugim, je 80-letni kancler pravčasno povzel nauke, blažil in popravil najbolj toga stališča svoje politike, da bi potem naglo in silovito napadel.

Zadnji tedni potekajo v znamenju Adenauerjeve ofenzive. Celu v nasprotnih taborih morajo priznati, da pripada začetna iniciativa kanclerju. Socialnodemokratsko vodstvo bo šele prihodnji teden določilo svoj volilni program, svojo taktiko in naloge svoje propagande. Doslej ni bilo

sposobno, morebiti tudi zato, ker ni imelo splošnega načrta, da bi prestreglo vse Adenauerjeve napade. Umaknilo se je v defenzivo.

Po svetu precej govore o spremembah v kanclerjevi zunanji politiki. O tem govore toliko, je menil neki opazovalec, da bo celo kancler sam začel res verjeti, da se njegova politika dejansko spreminja.

Kaže, da so za zdaj upravičene tako trditve, da je kancler v svoji politiki marsikaj spremenil, kakor trditve, da ni izpremenil ničesar.

Več elementov je, ki so povzročili te nasprotno vtise. Zahodna Nemčija je z velikimi materialnimi koncesijami dobila Posarje. Adenauerju je to prišlo prav za začetek volilne kampanje. Čeprav je Nemčija dobila Posarje prav zato, ker ni obveljal sporazum med Adenauerjem in Mendès-Franceom, je dejstvo, da Nemčija Posarje spet ima in da je igrala Adenauerjeva vlada v zadnjem dejanju glavno vlogo. Hkrati pa je ustanovila dobre stike z enim izmed svojih trajnih tekmecev.

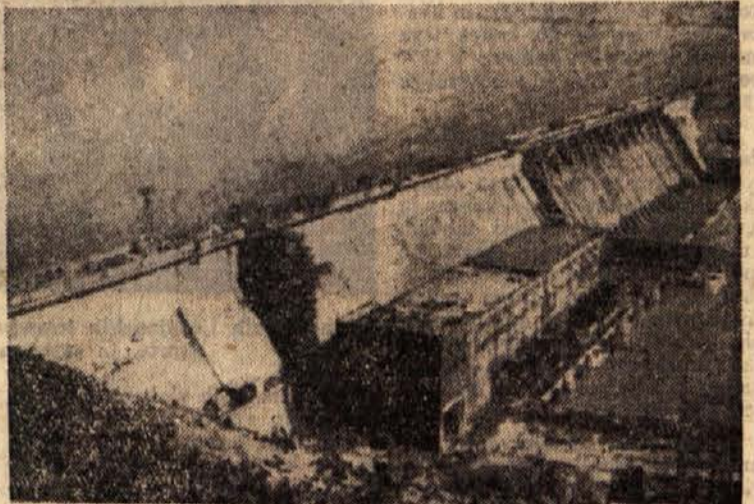
O svojem sestanku z Nehrujem v Düsseldorfu je Adenauer dejal, da sta dosegla »popolno skladnost v glediščih«. Četudi nihče ni zares verjel, da se je Adenauer spreobrnil in postal nasprotnik blokov, je ta njegova izjava vendar napravila dober vtis. Razen tega je kancler kmalu nato izjavil, da si lahko Nemčija išče prijatelje tudi izven Atlantske zveze. Prav tako je bilo slišati, da se bonnska vlada že nekaj let ukvarja z mislijo o demilitariziranem področju v Evropi. Spet izjava, ki je bila za mnoge pravo odkritje. In potem trditve, da bodo nemško vprašanje sprožili v OZN, ki je najučinkovitejše sredstvo za urejanje sporov med dvema blokoma. Vsemu temu pa so se pridružili bolj ali manj ljubeznivi izrazi prijateljstva nasproti Vzhodu, Varšavi in Pekingju, Moskvi ali Pragi. Zavrtli so naposled tudi naraščanje zahodnonemške vojske. Iz kanclerjevega diplomatskega besednjaka pa so izginili tisti sila ostri izrazi, ki so mu svojčas prinesli glas »zadnjega Mohikanca hladne vojne«.

Skratka, kup domnev, ki so na Vzhodu in na Zahodu različno odmevale, za vse pa je bila enaka uganka: kaj namerava Adenauer?

Ne glede na različna ugibanja, pa vendar nobene teh izjav, ki sicer pričajo o novi usmeritvi Adenauerjeve politike, ni podprli kak konkretni ukrep. Opaziti je

edinole bolj samostojna gledišča Bonna do vseh perečih vprašanj. Namesto razglasjanja togih stališč in nazorov je Bonn odprl vrata na vse strani — bolj ali manj na široko — kar je odvisno od dogodkov tako na Vzhodu kakor na Zahodu.

Tudi Ollenhauer ni znal odgovoriti na vprašanje, kaj se pravzaprav dogaja z Adenauerjevo politiko. Rekel je, da je kanclerjeva pot nejasna. Njegove izjave da so premla konkretna, nekatere izmed njih pa da je pozneje tudi zanikal. Gotovo je le, da je prejšnja »politika blažje sile«. Socialni demokrati se vsekakor še niso znašli v novem položaju. Tudi oni imajo svoje težave. Ali

V nedeljo so dokončali gradnjo nadaljnega rečnega jezua na svetu. Jez Hirakud, ki zdaj zadržuje tek indijske reke Mahanadi v državi Orisi. Razen veliki hidrocentrali bo služil tudi namakanju velikih površin ter obrabil ravnic ob spodnjem delu reke poplav, ki so samo predlanskim povzročile za nad 100 milijard din škode

lahko neka stranka, ki namerava jeseni priti na krmilo, še nadalje vztraja pri »čisti politiki mirno-ljubne koeksistence« in nasprotovanja vojaškemu blokom? Mar ji ne bo to takoj na začetku nakopalo nove spore z Zahodom? Vse dosejdanje uspehe in popularnost pa si je pravzaprav pridobila s politiko koeksistence. Tudi njen problem ni preprost, kajti kreniti hkrati »na desno«, kakor velja za večino socialističnih strank na Zahodu, ko prevzamajo oblast, obnem pa vztrajati »na levi«, od koder je črpala svoj vpliv — to še malo ni preprosta stvar.

O. Miličević

Sodelovanje sindikatov Romunije in naše dežele

Bukarešta, 22. jan. (Radio Bukarešta). Podpredsednik centralnega sveta romunskih sindikatov Steljan Moraru je danes sprejel člane delegacije jugoslovanskega Zavoda za socialno zavarovanje z Dušanom Sijanom na čelu. V razgovoru je Moraru poudaril, da je izmenjava izkušenj, ki so jo organizirali na podlagi sporazuma med jugoslovanskimi in romunskimi sindikati, rodila dobre sadove ter da prispeva k boljše medsebojnemu seznanjanju in k utrjevanju prijateljstva med delavskimi razredoma obeh sosednih dežel. Člani jugoslovanske delegacije so pripravili o svojih vtisih med obiskom v Romuniji ter poudarili, da so povsod ugotovili enako željo po sodelovanju in enaka prijateljska čustva nasproti Jugoslaviji, kakršna navdajajo jugoslovanske narode nasproti romunskemu narodu.

Kdo podpisuje narodnostno sovraštvo na Cipru?

Nikosija, 22. jan. (Reuter). Britanska policija je v neki vasi blizu Limasola ubila nekega Grka, ki ga je zalotila na prostem po policijski uri in se na njen poziv ni ustavil.

Grški trgovci v Nikosiji niso hoteli odpreti svojih trgovin tudi potem, ko so tu ukinitvi policijsko uro. Trgovine so ostale zaprte v protest proti ravnanju pripadnikov turške manjšine med nedavnimi dogodki, ki so se spopadli z Grki.

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT DELA NA PREKOPU

Kairo, 22. jan. (Reuter). Po uradnem poročilu OZN so na Sueškem prekopu odstranili 16 od skupno 44 ovir. Izmed teh jih je bilo 25 pri Port Saidu, 18 pa na prekopu južno od Port Saída, ena pa ob južnem vzhodu v Suez.

ZELEZO NA ANTARKTIKI

Moskva, 22. jan. (Radio Moskva). Člani sovjetske antarktične ekspedicije so pristali s helikopterji na snežni ozari na Antarktiki in odkrili velika ležišča kremenoveca z visokim odstotkom železa. Odkritje je za znanstvenike zelo zanimivo, ker je doslej le ruda na vzhodni Antarktiki še niso zasledili.

SEVERNA IRSKA BOMBE IRA

Londonderry, 22. jan. (Reuter). Pripadniki ilegalne irske republikanske armade (IRA) so sinoči poškodovali neki most blizu mesta Dangivana v pokrajini Londonderry. Policija je objavila, da je eksplozivni podtaknjena bomba povzročila na mostu precejšnjo škodo. Pred tem je tempirana bomba razdejala neko policijsko barako 23 km daleč od mesta Londonderryja.

FRANCIJA EKSPLOATACIJA SAHARE

Pariz, 22. jan. (Reuter). Tu so danes uradno objavili, da bo Francija že leta 1961 v Sahari pridobivala 5 milijonov ton nafte. V raziskovalna dela na petrolejskih poljih v tej puščavi bo namočila Francija v prihodnjih petih letih 250 milijard frankov.

SPANIJA ŽRTVE EKSPLOZIJE

Bunol (Spanija), 22. jan. (AFP). V tovarni razstreliv pri Bunolu v španjski pokrajini Valencijski je danes nastala eksplozija, ki je ubila šest vojakov, dva pa sta bila ranjena. O vzroku nesreče še poročajo.

BRAZILIJA OPORIŠČE ZDA

Rio de Janeiro, 22. jan. (Reuter). Brazilski ministar Soares je izročil ameriški veleposlaniku v Rio de Janeiro notu, ki pooblašča ZDA, da zgradijo na brazilskem ozemlju opazovalno postajo za boj proti dirigiranim izstrelkom. To postajo bodo zgradili na otoku Fernando de Noronha. Ko jo bodo Američani neobstoje uporabljali, bo brez odškodnine postala last Brazilje.

ZDA DRUGA ATOMSKA PODMORNICA

Washington, 22. jan. (Reuter). Predstavnik vojne mornarice je izjavil, da so v Gretonu v državi Connecticut splovili drugo ameriško podmornico na atomski pogon »Morski volk«. O poskumnih plovi podmornice pa ni hotel ničesar povedati.

PREMIKI VOJNE MORNARICE

Norfolk (Virginija), 22. jan. (Reuter). Glavni štab ameriške atlantske mornarice je objavil, da sta ameriški nosilki letal »Forestar« in »Lake Champlain« odpluli iz pristanišča na Floridi, da bi se na Sredozemskem morju priključili šest ameriški floti in zamenjali nosilki letal »Coral Sea« in »Randolph«.

NOVA ZELANDIJA NASEDLA POTNIŠKA LADJA

Honolulu, 22. jan. (Reuter). Novozelandska motorna ladja »Matua« je sedla med otoki Samoa in Fidži. Na ladji je 160 potnikov in 60 članov posadke. Neki ameriški raziskelj je odplul na pomoč ponesrečeni ladji.

Konferenca slavistov v Pragi

Praga, 22. jan. (Tanjug). Tu se je danes začela petdnevna konferenca mednarodnega odbora slavistov, ki se je udeležujejo slovanski filologi iz 15 dežel, med njimi tudi iz Jugoslavije. Odbor naj bi sestavil dokončni seznam znanstvenih tem s področja slavistike, o katerih bodo razpravljali prihodnje leto na mednarodnem slavističnem kongresu.

Po sedemdesetih letih

so zdaj v Zahodni Nemčiji prvič reformirali socialno zavarovanje

Bonn, 22. jan. (Reuter). Zahodnonemški Zvezni zbor je sprejel danes osnutek zakona, ki povečuje ugodnosti socialnega zavarovanja povprečno za 70%. Zakon so sprejeli po razpravi, ki je trajala 15 ur. Pričakovati je, da ga bodo prihodnji mesec predložili Zveznemu svetu v odobritev.

Ta zakonski ukrep pomeni prvo reformo sistema socialnega zavarovanja v Zahodni Nemčiji po uvedbi socialnega zavarovanja pred malone 70 leti. Zakon določa, da bo znašala povprečna delovna starostna pokojnina po 40

letih dela 214 mark na mesec. Ne določa pa dodatne pokojnine za ženske, razen če niso ločeno socialno zavarovane. Na račun socialnega prispevka bodo dajali delavci od svojih kosmatih dohodkov 7%, delodajalci pa bodo morali ta znesek vključiti v bilanco. V nekaterih primerih bo prispevala tudi država. Povečanje ugodnosti socialnega zavarovanja se bo nanašalo na bolezenske primere in na primer delovne nezmožnosti. Parlament bo vsako leto revidiral stopnjo socialnega zavarovanja.

Dve angleški zaušnici

toda v Monacu in v Franciji

izključili iz imenitne angleške družbe, njen mož pa je izgubil mesto predsednika upravnega odbora banke Midland in obsojen je bil na veliko denarno globo. Višek kazni pa je bil v tem, da ga na konjskih dirkah niso povabili v kraljičino ložo. Ta zaušnica je namreč pokazala, da sir Bernard tihotapi devize iz Velike Britanije: od kod drugače njegovi tisti tolike funtov, da igra v Monte Carlu, ko pa sme vzeti s seboj iz Velike Britanije samo 40 funtov!

Stroga preiskava je pokazala, da je dajal sir Bernard mornarjem svoje jahte po 40 funtov, kolikor sme vzeti angleški državljani, ko potuje v tuje dežele. Denar jim je dajal seveda s pogojem, da mu ga vrnejo, brž ko ladja odpluje. Seveda ni mogel ostati predsednik upravnega odbora banke in tudi v kraljičini loži sprito teh dognanj ni mogel več sedeti.

Takšne posledice je imela za zaušnica, ki jo je prisilila službenicu najvažnejše ustanove mo-

naškega princa vročekrvna lady Docker. Ni treba posebej omenjati, da igralnica te zadeve ni hotela pogrevati, da princ Rainier ni poslal angleškemu zunanjemu ministru nobile note in da je bil uslužbenec igralnice celo praviljen poljubiti roko, ki mu je prisolila zašušnico. Slo je za devizni prekršek, ki ga je zaušnica samo odkrila. In vendar se Angleži zaradi deviznega prekrška niso upali poklicati na odgovor predsednika upravnega odbora delniške družbe Daimler.

Taista lady Docker in njen mož Bernard pa sta ponovila prizor iz igralnice v Monte Carlu na letališču v Orly v veliko bolj dramatičnih pogojih, ki bi se moral v Veliki Britaniji končati pred sodiščem in v obsodbo. V Franciji pa se jima ni zgodilo nič hujega. Francozom je bilo to zelo neprijetno. Sicer pa so sami krivi. Angleški mogotec in njegova žena sta ostala nekaj dni v Parizu, potem pa sta se hotela vrniti v London, da ne bi predložila zamenjave svojih družabnih obvez-

nosti. Na letališču ju je carinik povabil v posebno sobo, da bi pregledal njuno prtljago. Ni pa računal z vročekrvno lady Docker. Vse njegovo prepričevanje, da gre samo za formalnosti, ni nič zaleglo. Lady Docker je v začetku pregled prtljage odločno odklanjala. Tudi njen mož ni hotel odpreti zajetne potpote torbe. Carinika in službojotega policaja je naposled minilo potrpljenje. Toda sleherni potkus, da bi angleška potnika preiskali, je naltel na odločen odpor. Naposled je sir Bernard kresnil policaja tako, da mu je zlomil dva zdrava zoba, lady Docker pa je prisolila cariniku krepko zašušnico.

Francoške oblasti so zadržale angleškega mogotca in njegovo ženo. Posredovanje angleškega konzula ni nič pomagalo. Po zašiljanju so ju izpustili, da sta lahko odpotovala v London. Policaj in carinik sta na zašiljanju odgovorila, da je šlo za nespornu, da angleška potnika nista razumela, za kaj gre. Tisk je objavil to vest brez slehernega komentarja, ki konec koncev tudi ni potreben. Lahko bi samo še pripomnili, da so vsi Francozi, ki so brali to vest, obžalovali, da tudi v njihovi deželi ni takšne nacionalne discipline kakor v Veliki Britaniji. Bogdan Pešić

Je uvoz potrošnega blaga enakomeren?

Nekatera podjetja — uporabniki deviz — se še niso odločila za nakup — Mnenja predstavnikov pristojnih državnih organov in zbornice

Ceprav odpade na uvozno blago na našem trgu samo 5% vsega prometa v prodaji na drobno, je uvoženo blago v izločbah in v trgovinah storilo svoje: ljudje lahko izbirajo med domačim in tujim blagom, med »Obodovim« friziderjem ali močno zaželenim »Boschevim« in »AEG«, kupujejo lahko domače britvice »Mikrone« ali uvožene »Colone« po 15 din itd. Uvoz tega blaga je ugodno vplival na domačo industrijo.

V razpravi ljudje dostikrat poudarjajo, da bi moral biti ta uvoz pravočasen in enakomeren takoj v začetku leta, da bi dovoz novega blaga na trg vskladil s povečanim kupnim skladom prebivalstva, ki je tudi predviden v družbenem planu. Sodeč po nekaterih vesteh iz trgovinskih podjetij pa z uvozom za letošnje leto ne gre vse tako, kakor so si na pristojnem mestu zamislili. Blago, ki ga prodajajo zdaj v trgovinah, je iz kontingenta za lansko leto in uvažali ga bomo še do konca tega meseca. Devize za nakup v l. 1957 pa so bile prodane že v novembru 1956. leta.

Ni dvoma, da je skrajni čas, da bi začela trgovina sklepati pogodbe v tujini za nabavo sezonskega pomladnega, poletnega in jesenskega blaga. Nekaj takšnih kupčij smo že sklenili. Vemo pa tudi, da sta dobila Zveza trgovinskih zbornic in Sekretariat za blagovni promet nad 50 dopisov različnih podjetij in koristnikov deviz. Iz teh dopisov je videti, da nekatera podjetja sploh še niso začela uvažati blaga.

V tej zvezi smo se obrnili na pristojne voditelje v Zvezi trgovinskih zbornic in Sekretariatu za blagovni promet, da bi nam povedali, kako je s to stvarjo, ali je trgovina storila vse potrebno, da bi začela blago uvažati.

Svetnik v Zvezi trgovinskih zbornic Ljuba Belogrlić nam je rekel: »Sodeč po poročilih in pismih, ki jih dobivamo iz posameznih podjetij, se nam zdi, da se nekatera podjetja še niso lotila uvoza blaga za široko potrošnjo zaradi nekaterih vprašanj, ki so nastala ob uveljavljanju novega režima uvoza. Prvič, nekateri pripominjajo, da lahko v panogi 19

(električne potrebščine in podobno), kakor tudi v tekstilni panogi (zlasti za bombažne tkanine in

V nekaterih ljubljanskih trgovinah, ki so ves dan neprekinjeno odprte, je zmerom dovolj odjemalcev

blago iz umetnih vlaken) določeni koeficient vpliva na formiranje višjih cen, kakor so bile dosedanje, kar nikakor ni zaželeno. Tu pa so še nekatera čisto praktična vprašanja, kakor n. pr. obračunavanje davka na promet in druga. Menim, da bi bilo treba vse to urediti skupaj v sodelovanju s Sekretariatom za blagovni promet in z uredbo o cenah, ki sta edina pristojna za to.

ALI IMAJO TRGOVCI PRAV

Svetnik v Državnem sekretariatu za blagovni promet Andreja Kon je rekel:

»Ne glede na to, da se uvoz za leto 1957 praktično še zmerom ni začel, menim, da imamo tudi zdaj

dovolj blaga za široko potrošnjo, razen nekaterih določenih predmetov in izdelkov, po katerih ljudje povprašujejo (kakor n. pr. friziderji »Bosche«, ki jih trenutno v Beogradu in tudi v drugih krajih ni). Kar zadeva koeficiente, se mi zdi, da trgovci, ki izražajo pomisleke, nimajo prav, ko trdijo, da so odmerjeni previsoko. To ne sme biti razlog za njihovo obo-

ustaljenih cen na trgu. Na pristojnem mestu so hoteli s koeficienti zagotoviti določeno zaščito domače proizvodnje, razen tega pa tudi, da bi ugodneje obravnavali tiste izdelke, ki jih ne izdelujemo doma ali pa ki jih nimamo več, kakor jih potrebujemo, ali katerih kakovost in cena nista v skladu s potrebami našega trga.

In tu smo slišali, da ni izključeno, da bo treba med uporabo koeficientov za posamezne predmete nekoliko popraviti, toda samo po dobro proučenih in dokumentiranih kalkulacijah. V Zveznem uradu za cene torej poudarjajo, da bo urad pripravil prispevati k odstranitvi ovir v uvozu blaga za široko potrošnjo, kolikor podjetja zadevajo nanje. To pa ne pomeni, da bi zaradi morebitnih izjem s spreminjanjem koeficientov ustrezno zahtevam trgovine po neupravičenem zaslužku (ni redna, pač pa kdaj za kdaj zelo donosna praksa, da se za zahtevami po znižanju koeficientov skrivajo tudi zahteve po neupravičenem zaslužku).

Ni dvoma, da bi morale vse zainteresirane strani obravnavati vse to skupaj, kajti tako bi se odprta vprašanja najbolje uredila. Zdi pa se nam, da ne bi smeli teh razprav zavlačevati, kajti ker ne smemo pozabiti, da se bo po prvem marcu povečal dotok kupnih skladov zaradi zvišanja z družbenim planom predvidenih dohodkov, o razdelitvi katerih podjetja prav zdaj razpravljajo.

Tov. Kon je rekel, da bi morala podjetja blago uvažati, ker imajo denar, in posvečati več pozornosti sestavljanju blagovnih seznamov in določanju specifikacije. Pomočnik državnega sekretarja za blagovni promet Dušan Vuković nam je rekel, da ni razlogov, da trgovinska podjetja zaradi novih predpisov v režimu uvoza za široko potrošnjo poudarjajo koeficiente in druga tehnična vprašanja. Vse takšne pripombe bodo na pristojnem mestu temeljito proučili. Zdaj je šele začetek leta, izkušnje s koeficienti bi morali upoštevati in bilo bi bolj škodljivo, kakor koristno po nepotrebnem zagnati hrup ali dajati kakršnekoli prognoze glede formiranja cen. Pripominjam, da se bodo te dni sestali predstavniki ustreznih državnih organov, ki bodo proučili nekatera vprašanja s področja uvoza.

KOEFICIENTI SO BILI DOLOČENI NA PODLAGI IZKUŠENJ

V Zveznem uradu za cene, kamor smo se obrnili, da bi zvedeli kaj več o koeficientih, nismo mogli govoriti s pristojnimi funkcionarji, pač pa vemo iz prejšnjih pogovorov, kakšen kriterij so uporabili in s kakšnega vidika so določili koeficiente. Določili so jih na temelju izkušenj vseh organov, ki so prej sodelovali v razdelitvi deviz, določanju izključnih cen na dražbah, oziroma začetnih tečajev pri licitaciji deviz, kakor tudi na podlagi podatkov o doseženih cenah izvoznega blaga.

Tako so nam svoj čas rekli, da so koeficienti določeni tako, da ne bi smeli povzročiti zvišanja že

ustaljenih cen na trgu. Na pristojnem mestu so hoteli s koeficienti zagotoviti določeno zaščito domače proizvodnje, razen tega pa tudi, da bi ugodneje obravnavali tiste izdelke, ki jih ne izdelujemo doma ali pa ki jih nimamo več, kakor jih potrebujemo, ali katerih kakovost in cena nista v skladu s potrebami našega trga.

In tu smo slišali, da ni izključeno, da bo treba med uporabo koeficientov za posamezne predmete nekoliko popraviti, toda samo po dobro proučenih in dokumentiranih kalkulacijah. V Zveznem uradu za cene torej poudarjajo, da bo urad pripravil prispevati k odstranitvi ovir v uvozu blaga za široko potrošnjo, kolikor podjetja zadevajo nanje. To pa ne pomeni, da bi zaradi morebitnih izjem s spreminjanjem koeficientov ustrezno zahtevam trgovine po neupravičenem zaslužku (ni redna, pač pa kdaj za kdaj zelo donosna praksa, da se za zahtevami po znižanju koeficientov skrivajo tudi zahteve po neupravičenem zaslužku).

Ni dvoma, da bi morale vse zainteresirane strani obravnavati vse to skupaj, kajti tako bi se odprta vprašanja najbolje uredila. Zdi pa se nam, da ne bi smeli teh razprav zavlačevati, kajti ker ne smemo pozabiti, da se bo po prvem marcu povečal dotok kupnih skladov zaradi zvišanja z družbenim planom predvidenih dohodkov, o razdelitvi katerih podjetja prav zdaj razpravljajo.

»Po mojem mnenju je bistvo problema, o katerem naj bi se — po vsem pričakovanju — pogovarjala, drugače, kakor ga iščejo naša vprašanja. Temeljiteje spremembe v delitvah dohodka podjetij in v načinu doteke proračunskih sredstev smemo pričakovati predvsem pri višji produktivnosti dela v naših podjetjih. S tem, ko smo to povedali, pa že nehoti nasejanimo vprašanje, kako sta občina in podjetje stimulirani za zvišanje produktivnosti dela.

POVEČATI ZAINTERESIRANOST

Najprej občina! Vroč želimo, naj bi se uspešno uveljavila v prvi vrsti kot ekonomska celica naše države, hkrati pa ji — taka je resnica in dolžni smo ji pogledati v oči — takoj, ko »svoj« obstoj z gospodarskimi uspehi opraviči, ne damo toliko materialnih sredstev, da bi lahko gospodarstvo polno zaživel. Primeri: celoten proračun litijske občine (litska občina ima 14.000 prebivalcev) ni nič večji kot sklad za samostojno razpolaganje litijske predelnice (v litijski predelnici je zaposlenih 700 ljudi). Ker občina ni udeležena na dobičku podjetja neposredno, ampak preko okraja, tudi ni neposredno ekonomsko stimulirana za zvišanje produktivnosti dela podjetij na svojem področju in za razvoj gospodarskih dejavnosti v občini. Od zvišanja produktivnosti dela podjetij

IZ NAŠIH KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

80 vagonov sadja so prodali za izvoz, predelavo in namizno uporabo

Vinogradniško kmetijsko gospodarstvo Koški pri Mariboru doslej še ni imelo zgube, kar ni samo dokaz dobrega gospodarjenja, marveč pomeni za kolektiv tudi uvrstitev na eno prvih mest v mariborskem okraju.

Posestvo ima blizu 130 ha vinogradov in 270 ha sadovnjakov ter posveča glavno skrb vinogradništvu, sadjarstvu in živinoreji. Doslej so obnovili že 28 ha vinogradov in uredili večje plantažne sadovnjake. Stevilo živine so v zadnjih letih zvišali od 17 na 213 glav. Povprečna molznost krav na posestvu je 2530 litrov mleka na leto, medtem ko dajo najboljše molznice tudi 4200 litrov mleka na leto.

Gospodarstvo je imelo lani nekoliko slabšo vinsko letino in obilen pridelek sadja. Za izvoz, predelavo in namizno uporabo so prodali 40 vagonov sadja in za izvoz še posebej 40.000 kg trganih silv. Dvajset vagonov sadja so predelali doma. V sadjarstvu so predvideli 9 milijonov dinarjev dohodka, dosegli pa so 11,5 milijona dinarjev.

Vinogradniške površine in sadovnjake obnavljajo po sodobnih načelih in jih urejajo za strojno obdelavo. Za vzdrževanje mladih sadnih nasadov so prejeli na II. republiškem zborovanju v Novem mestu eno prvih priznanj.

Obnavljajo z lastnimi sredstvi, kar seveda ni brez finančnih težav. Kljub temu bodo tudi v prihodnosti postopoma obnavljali. V načrtu imajo ureditev 150 ha strnjanih nasadov srednjedelne dreve, ureditev električnega vit-

la za strojno obdelovanje vinogradov in sadovnjakov ter ureditev večjega govejega hleva. Na posestvu dela poletni priložnostni delavci 340 ljudi, rednih delavcev v zimskem času je 220.

Elektrifikacija železnih prog v Sloveniji

Letos bodo nadaljevali elektrifikacijo železnih prog v Sloveniji. V ta namen je za sedaj določenih 200 milijonov dinarjev. Največ sredstev, 150 milijonov dinarjev, bo šlo za nadaljnjo elektrifikacijo železnice proge Postojna-Ljubljana, 50 milijonov pa za elektrifikacijo proge od Jesenic do avstrijske meje in za preureditev nekaterih naprav na jesenjski železniški postaji. S temi sredstvi bodo dokončali 7 km dolgo progo od Jesenic do srede predora pod Karavankami, kjer se začne avstrijska meja. Posebnega pomena bo tudi elektrifikacija proge Postojna-Ljubljana na odseku od Logatca proti Borovnici. Strokovnjaki pravijo, da bodo z elektrifikacijo proge Postojna-Ljubljana in naprej do Jesenic prihranili letno nad 90.000 ton premoga. Lani so elektrificirali progo med Planino in Logatcem v skupni dolžini 33 km.

Pomanjkanje ekonomske stimulacije — vzrok za zaostajanje produktivnosti

Razgovor s tovarišem Miho Berčičem, predsednikom občine Litija

»Ko smo postavili Mihi Berčiču, predsedniku litijske občine, dvoje vprašanj: kako naj bi v bodoče uredili doteke občinskih proračunskih sredstev, ker so proračuni še zmeraj administrativnega značaja, in kako naj bi vplival na doteke višine proračunskih sredstev na področju občine ustvarjeni narodni dohodek, je obe vprašanji razširil in dopolnil s tehtnimi argumenti.

»Po mojem mnenju je bistvo problema, o katerem naj bi se — po vsem pričakovanju — pogovarjala, drugače, kakor ga iščejo naša vprašanja. Temeljiteje spremembe v delitvah dohodka podjetij in v načinu doteke proračunskih sredstev smemo pričakovati predvsem pri višji produktivnosti dela v naših podjetjih. S tem, ko smo to povedali, pa že nehoti nasejanimo vprašanje, kako sta občina in podjetje stimulirani za zvišanje produktivnosti dela.

na področju občine nima občina nikršnih otipljivih ekonomskih koristi — celo v tem primeru ne, če je višja produktivnost dela v podjetjih posledica intenzivnega gospodarskega dela v občini. Naj osvetlim to trditev spet s primerom. Naš občinski ljudski odbor je moral zaradi slabega gospodarjenja lani v juliju sanirati neko industrijsko podjetje. Odtlej dela to podjetje pod prisilno upravo, ki jo je imenoval naš ljudski odbor. Tako je prisilna uprava tega industrijskega podjetja po navodilih občinskega odbora planirala za 37 milijonov večji dohodek, kakor ga je to industrijsko podjetje doseglo kdaj koli prej (od 84 milijonov dohodka, ki ga prejema uprava podjetja ni uspela ustvariti — na 121 milijonov). Zaradi izredne prizadevanosti občinskega ljudskega odbora (ki pa ni bila ekonomska stimulacija, marveč dovolite, da se tako izrazim, uspeli smo zaradi naše napredne zavesti, a mislim, da bi na današnji razvojni stopnji našega gospodarstva ne smeli pričakovati gospodarske uspehe več v taki meri kot doslej, le kot sad določenih politične akcije — prej kot posledice objektivne ekonomske stimulacije) je uspelo omenjenemu podjetju ustvariti 140 milijonov dohodkov; 19 milijonov več, kot jih je predvidela prisilna uprava Občinskega ljudskega odbora. Toda, kakor ni našemu občinskemu proračunu neposredno koristilo, da se je podjetje, o katerem govorimo, spet postavilo na noge in plačalo vse dolge, tako ni prejela občina neposredno nikršnega deleža od presečka planiranega dohodka, čeprav je ta presežek skoraj v celoti sad gospodarskega dela ljudskega odbora.

N. pr. sklad za stanovanjsko izgradnjo. Zaradi 10% deleža pri plačah, ki jih vplačujejo v ta občinski sklad vsi zaposleni v občini, ima občina interes, da je čim več občanov zaposlenih. Razumljivo — zato občine večkrat ta svoj interes tudi z vso svojo avtoritativno močjo uveljavljajo.

Ne bom trdil, da je to poglavitni vzrok zaraščanja proizvodnje in premora sorazmerju s številom zaposlenih in relativna stagnacija ali celo padanja produktivnosti dela, dobro pa je, da za to vplivanje vemo, če že naštevamo, kaj vse vpliva na rast produktivnosti dela v naših podjetjih.

Pomanjkanje vsakršne ekonomske stimulacije za doseganje večje proizvodnje v podjetju z enakim ali manjšim številom delavstva je po mojem prepričanju glavni razlog, zakaj produktivnost dela naših podjetij — najvažnejši pogoj za izboljšanje naše življenjske ravni — ne raste hitreje. Naša podjetja spremljajo v gospodarskem življenju prav zato še vedno karakteristične podobnosti s socialnimi ustanovami, tako da jih nih ni moremo smatrati za čiste gospodarske organizacije. V nasprotju s kapitalističnim podjetnikom, ki pošilja delavca na cesto ob vsakršnih naj neugodnih gospodarskih spremembah, naj bi naša podjetja z objektivnim delovanjem ekonomskega stimuliranja sproščala del delovne sile — ne za ceno, marveč za razširitev in rast ter kakovostno izboljšanje proizvodnje.

Povzemam: menim, da poteka tisto obdobje v našem gospodarstvu, ko so bili proizvodni uspehi v večji meri sad subjektivnih sil — ko je delovna snaga rojevala predvsem naša visoko razvita družbena zavest. Če nečemo, da bi naše gospodarstvo stagniralo, smo dolžni stimulirati produktivnost dela s posebnimi ekonomskimi instrumenti. Pri tem mislim na ekonomsko stimuliranje produktivnosti dela tako posameznega proizvajalca, kakor podjetja in občine. Ekonomsko stimuliranje produktivnosti dela bomo uveljavili le, če bo naša zakonodaja hitreje spremljala ali vsaj dohajala naše gospodarsko in družbeno življenje kakor doslej.

Trenutno pa so nekateri naše občine le teritorialno-administrativne enote, ker njihove potencialne sile za razvoj naše ekonomike zaradi pomanjkanja materialnih možnosti in sredstev ne prihajajo do polne veljave. Vb

RAZMIŠLJANJA — KRITIKA — POLEMIKA

AMORTIZACIJA V OBRTI

Po izvršeni revalorizaciji osnovnih sredstev v obrti konec leta 1953 je tudi amortizacija dobila svoje mesto v obrti. To se pravi, da je počeni od leta 1954 del amortizacije v višini izvršnega odpisa osnovnih sredstev na razpolago obrtnim delavnicam za zamenjavo fizično dotrajenih oziroma ekonomsko neuporabnih osnovnih sredstev, medtem ko je dodatni del amortizacije za investicijsko vzdrževanje osnovnih sredstev.

Višina amortizacijskih stopenj za posamezne kategorije osnovnih sredstev je odredena z začasnim odlokom o stopnjah amortizacije osnovnih sredstev gospodarskih organizacij. Najprej je bilo določeno, da so obračunavale in plačevale amortizacijo samo obrtne delavnice, v letu 1955 pa je družbeni plan zaradi majhnega izkoriščanja strojev in različnosti v strukturi osnovnih sredstev določil, da se za obrtne delavnice določajo stopnje amortizacije po ljudskih odborih.

Pri odredanju višine stopenj amortizacije je treba upoštevati različnost stopnje izkoriščanja strojev v procesu proizvodnje in odrediti amortizacijsko stopnjo za vsako stroko posebej. Razen tega pa prihaja še v poštev način

dela in stopnja izkoriščanja strojev znotraj same stroke, da bi tudi tu bilo potrebno določevati različne stopnje amortizacije. Nekateri ljudski odbori pa so to različnost izpustili in so odredili enotno amortizacijsko stopnjo za vse družbene obrtne gospodarske organizacije čisto šablonsko, kar ne more koristiti razvoju obrti in ima zelo negativne posledice.

Zato je potrebno pri določevanju višine amortizacijske stopnje upoštevati pri obrti naslednje:

- a) da so v družbenem sektorju obrti osnovna sredstva, ki so bila že pred tem daljšo dobo v uporabi v privatnih obrtnih delavnicah in industrijskih podjetjih in da je njihova fizična spodobnost v povprečju samo še med 30—40 %;
- b) da je življenjska doba trajanja strojev v obrti že pred koncem, razen tega pa je dejanska življenjska doba strojev v obrti zaradi manjše uporabe v proizvodnem procesu mnogo večja kot v industriji;
- c) da je strojni park in ostala oprema v obrti že tehnično zastarela.

dotrajenih osnovnih sredstev, vendar pa le nastaja vprašanje do tedaj izgubljene amortizacije za obrt, ker doslej predpisana amortizacija ne omogoča dovolj sredstev za zamenjavo starih strojev, pa čeprav bi se amortizacijski sklad v obrtništvu lahko formiral na bazi podaljšane življenjske dobe na osnovi stopenj, predpisanih za industrijo.

Revalorizacija, izvršena v letu 1953, ne ustreza več stvarnim cenam na tržišču zato bi bilo potrebno napraviti novo revalorizacijo ali pa določiti nove večje amortizacijske stopnje, seveda upoštevajoč že zgoraj omenjeno različnost med strokami in v strokah samih. Na ta način povečana amortizacija naj ne bi vplivala na povišanje cen v obrtništvu, temveč naj bi šla na račun dobička obrtnih gospodarskih organizacij.

Po dosedanjih predpisih sedanja amortizacija predstavlja en del za zamenjavo in en del za investicijsko vzdrževanje. Ker je težavno ločiti tekoče vzdrževanje od investicijskega, prevladuje mišljenje, da bi izdatki za investicijsko vzdrževanje šli na breematerialnih stroškov, ker predstavlja vsako vzdrževanje

osnovnih sredstev — naj bo tekoče ali investicijsko — po svoji naravi izrazito režijski izdatek. Na ta način bi amortizacija dobila dejansko svoje pravo mesto in vloga v našem gospodarskem sistemu.

Skupno je bilo v FLRJ po podatkih Narodne banke v letu 1955 vplačanih na račun izločenih sredstev amortizacijskega sklada 1,762 milijona, uporabljenih pa je bilo iz tega sklada 1,061 milijonov, od tega za zamenjavo dotrajenih osnovnih sredstev 616 milijonov in za investicijsko vzdrževanje 445 milijonov.

Slovenija je imela 1955. leta 260 milijonov amortizacijskega sklada, od katerega je porabila za zamenjavo 154 milijonov, za vzdrževanje pa 106 milijonov. Zanimivo je ugotoviti, da je bilo na koncu leta 1955 še neizkoriščenih sredstev amortizacijskega sklada v družbenem sektorju obrtništvu 1441 milijonov, medtem ko so blokirana sredstva amortizacijskega sklada predstavljala znesek 912 milijonov. Skupna neizkoriščena sredstva amortizacijskega sklada so znašala konec leta 1955 2,353 milijona. Neogibno je potrebno, da se sprostitjo sredstva, ki so blokirana že od leta 1954, tako da bi se lahko na ta način popravila situacija glede nabavljanja opreme v obrtnih gospodarskih organizacijah. Br.

GOSPODARSKA POVEZANOST OBČINE IN PODJETJA

Hkrati s tem, ko trdim, da bi občine skrbelo z vso potrebno resnostjo in uspešnostjo za povečanje produktivnosti dela v podjetjih na svojem območju, če bi bile za to neposredno ekonomsko stimulirane, naj povem, da vplivajo nekateri sedaj veljavni dohodki občinskega proračuna celo destimulativno na produktivnost dela v podjetjih.

VSEM ČLANOM, POVERJENIKOM IN ODBOROM »PREŠERNOVE DRUŽBE«

Prihodnji mesec bo vsakoletno zasedanje Glavnega odbora Prešernove družbe. Da bi Glavni odbor mogel biti čimbolje seznanjen z mnenjem članov, poverjenikov in odborov o našem delu, vabimo vse člane, poverjenike in odbore Prešernove družbe, da nam sporoče vsaj do 5. februarja svojo oceno in predloge glede programov, preme, poslovanja itd. tako za redne knjižne zbirke in dodatne knjige kot tudi za revijo »Obzornik«.

Poverjeniki! Sporočite nam takoj število doslej vpisanih članov in naročnikov na posamezno dodatno knjigo. Pohitite z delom, da bomo lahko zaključili vpisovanje že 5. marca in s tem omogočili tiskarni pravočasen natis vseh knjig. TAJNISTVO

STRELCI V ZIMSKI SEZONI

Neizpolnjevanje nalog

Ceprav je že minil rok, v katerem bi morale strelske družine imeti svoje občne zbornice, pa večina strelskih organizacij še ni položila računa o delu v minulem letu. Tako niti niso analizirali morebitnih napak pri minulem delu niti si niso dali nalog in smernic za letoš.

Na drugi strani pa je enak položaj pri družinskih in meddružinskih tekmovanjih zračno puško, ki bi morala biti po ligakem sistemu. Medtem ko nekatere družine dosega lepe uspehe pri tekmovanju z zračno puško, pa se druge še niso prebudile iz zimskega spanja. Sicer bi to lahko opravičili z objektivnimi težavami, kot je a. pr. pomanjkanje zračnih pušk, kvaliteten municije in ustrezni prostorov, vendar pa vodstva nekaterih družin, ki imajo vse pogoje, le-tih ne izkoristijo. Največ uspehov in globlje spuščali v te probleme, pač pa bomo posredovali nekaj vesti iz okrajov, ki se posiljajo poročila Strelski zvezi Slovenije.

OSO KRANJ: po uspelem delu ob proslavi 50-letnice strelstva na Gorenjskem je delo nekoliko zamrlo. Občne zbornice je izvedlo 36 družin, zaradi premajhne udeležbe pa so odpadli občni zbori SD »Florijan Majhen« iz Bohinjske Bistrice, »Savica« iz Srednje vasi, »Brata Ruse« iz Bleda in »Zlatko« iz Bitenj. Družini »Tone Nadižar« iz Čirč in »Mošnje« sta pasivni, zato jima je okraj določil rok, v katerem morata izvesti občna zbornica, če ne ju bo razformiral in jima odzvel orožje. Meddružinska tekmovanja je izvedlo 27 družin, 15 družin pa ni tekmovalo zaradi pomanjkanja primernih prostorov ali nemarnosti vodstva. Največ uspehov je imela družina »Matija Verdnik« iz Jesenic, ki je dosegla te-le rezultate: člani — 1238 krogov od 1500 možnih, članice — 494, mladinci 1103, pionirji 477.

OSO GORICA: občne zbornice je imelo 9 strelskih družin, 10 pa ne, brez ka-

kršnega koli opravičila. Najbolj nedovoljena družina v goriškem okraju je »Krn« iz Tolmina. Zato predlaga OSO Gorica Strelski zvezi Slovenije, da jo razformira in na novo organizira z boljšim vodstvom. V okraju ni bilo nobenega meddružinskega tekmovanja z zračno puško. Torej tudi ni spijo. Zakaj? **OSO TROVLEJE:** izmed 22 družin v okraju jih je 14 izvedlo občne zbornice. Ostale jih niso zaradi pomanjkanja in neodzvočnosti vodstva, pravijo v poročilu okrajne tekmovanja z zračno puško je imelo 19 družin. Najboljše rezultate sta dosegli družini v Senovem in Hrastniku. V omenjenih družinah je tekmovalo 80% članstva, izmed katerih je polovica presegla 100 krogov od 150 možnih. Pogoj za tekmovanje so bili zelo slabi.

OSO PTUJ: občne zbornice so imele vse družine razen »Vitomarci«. Velika Nedelja, Podgorci in Podlehne. Družinska tekmovanja so bila v 7 družinah, ker ostale nimajo zračnih pušk. Najboljše rezultate so dosegli strelci iz družine »Zelenikar« iz Kidričev. Več tekmovalcev je doseglo okrog 130 krogov od 150 možnih. Odbor pripravlja okrajno tekmovanje za »Zlato puščico« (17. februarja), nato pa okrajno prvenstvo, na katerem bodo izbrali okrajno reprezentanco za republiko prvenstvo (24. februarja).

To je na kratko povzeto iz poročil okrajov. Kaj pa mislijo ostali okrajni strelski odbori, sedem po številu Strelci tekmujejo, okraji pa poljajo. Komu v korist? D. P.

II. SVETOVNO PRVENSTVO V SANKANJU

Naši sankarji odpotovali v Davos

Jesenice, 22. jan. — Danes je jugoslovanska reprezentanca v sankanju odpotovala na II. svetovno sankarjsko prvenstvo v Davos (Švica). Reprezentanca sestavljajo najboljši sankarji »Jesenice«, in sicer: Drago Košir, Stane Horvat in Jože Klinar ter Mihaela Klinar. Vodja potovanja je Janez Jelovčan z Jesenic.

Naši sankarji bodo nastopili s tekmovanjskimi sanmi v svetovni konkurenci. Tekme bodo v soboto, 26. in nedeljo, 27. t. m. na 2500 metrov dolgi umetni sankarjski progi z višinsko razliko 240 m, povprečni naklon proge je 9,5%. Proga ima 19 ostrih ovinkov. Ker so na to svetovno sankarjsko prvenstvo poslali res najboljšie predstavnike, lahko upamo, da se bodo dobro plasirali, tako v moški kakor v ženski konkurenci.

Hanžič, »Partizani« Braslovče, 135,5 točke (30 m), 3. Juteršek, »Partizani« Gomilsko, 119,5 točke.

Brzojavke

● **KAIRO,** 22. Jan. (AP). — V deseti etapi mednarodne kolearske dirke »Po Egiptu« je zmagal Maročan Mohamed Taher, ki je 188 km dolgo progo od El Mehale do Ismailije prevozil v 5:13,4. 2. Malitz (Vzh. Nemčija) 5:02,04. 3. Haggen (Vzh. Nemčija) 5:06,34 in tako dalje.

● **RIM,** 22. Jan. (ANSA). Trener BSK in jugoslovanske državne reprezentance Blagoje Marjanović je sklenil pogodbo z rimskim klubom »Lazio«. Marjanović bo dobil za angažmanta 4000 dolarjev ter mesečno plačo 400 tisoč lir in ob koncu leta, če bo ostal pri »Lazio« še 1.500.000 lir.

● **MOENA,** 22. Jan. (ANSA). — Na mednarodnem smučarskem tekmovanju za ženske v Moeni so osvojile v teku na 10 km Švedinje, in sicer Sonja Edstroem 36,4, pred Erikssonovo in Norbergovo. Na naslednja mesta so se plasirale Italijanke, na devetem mestu je najboljša Francozinja Chavet, na trinajstem mestu pa prva Svicarka Serchi.

● **MELBOURNE,** 22. Jan. (AP). — V četrtfinalu dvojic na teniškem prvenstvu Avstralije je avstralski par Woodcock-Gibson premagal Italijana Pietrangela in Maggia s 7:5, 7:5, 6:4.

● **WILARS,** 22. Jan. (AFP). — Na smučarskem tekmovanju v Willarsu (Francija) za pokal »Šarih prog« je zmagal Svicar Perret pred Francozom Vuarnetom, Svicarjem Vahnijem in Italijanom Lacedalijem.

AVSTRILJCI V ALPSKEM SMUČANJU KOT ZDA V ATLETIKI

»ZVEZDE« Z ZALEDJEM

Če ni prvi Sailer, je pa Rieder, Molterer ali kdo izmed številnih mladih — »Tekmovanja niso več zanimiva zaradi poplave Avstrijcev,« piše francoski in švicarski športni tisk

Sportna sezona po olimpijskih igrah je vedno pomembna. Po podrobni razčlenitvi olimpijskih rezultatov napravi vsakdo podroben načrt, ki naj bi obdržal dosežene položaje, če so ugodni, ali pa jih izboljšal, če so slabi. Zato po olimpijski sezoni in oddaji športnike in njihove trenerje, saj v športu ni moč nitekar prepustiti slučaju. Treba je zgraditi trden temelj za prihodnja štiri leta, ko bodo tudi svetovna prvenstva, ki so med dvema olimpiadama.

Zato letos ne manjka kvaliteten smučarskih tekmovanj. Vrhunec bo vsekar na bližnji »mal olimpiadi« v Garmischu. Posebno alpski vozači se zelo skrbno pripravljajo nanjo. V zadnjih tednih so prevozili stotine in stotine kilometrov na avstrijskih, švicarskih, francoskih, italijanskih in drugih smučiščih.

V alpskem smučanju so Avstrijci to, kar so Američani v atletiki ali v tenisu Avstranci. Popolnoma vseeno je, če prenehata tekmovati Spiss ali Schneider, če na olimpiadi ne nastopi najhitrejši sprinter na svetu Sime, ali pa če Rosewall prestopi med poklicne tenisače. Za njimi stoji zveliko široko zaledje mladih in celovitih športnikov iz izvrstne šole.

NEPRIJETNO PRESENEČENJE ZA AVSTRILJCE

Zato je za Avstrijo vseeno, če je na zadnjem tekmovanju v Kitzbühlju odpovedal Sailer v slalomu, saj so tu še Rieder, Hinterseer, Leitner in drugi. Neprijetno presenečenje pa je Avstrijcem vendarle pripravila Kanadčanka Wheelerjeva, ki je bila tretja na olimpiadi v Cortini. Se posebej, ker so pred Kitzbühlom govorili, da ni v formi, saj je zaradi pomanjkanja smega začela trenirati šele po 20. decembru.

SPET RIEDER

Ze tretjič v letošnji sezoni se je ponovilo, da je Sailer osvojil prvo mesto v smuku, v slalomu in kombinaciji pa moral prepustiti zmago svoji soprogi. Zares, sedaj premagati Riederja, Moltererja in Sallerja bi bil pravi podvig. Zato je tretje mesto Francoza Bonnierja v slalomu in kombinaciji največji uspeh neavstrijskega smučarja. V smuku je bil sicer šele peti, toda to je razumljivo, saj so bili Avstrijci nenavadno hitri, trdni na nogah in zanesljivi v skokih 30 do 35 metrov, po katerih so takoj spet vozili v nepretrganem ritmu.

15-20.000 gledalcev je v smuku posebno navdušil Sailer, ki je pustil za seboj svoje velike tekmece Riederja in Moltererja. Na 3900 m dolgi progi z višinsko razliko 955 m so bili časi prve trojice: 2:47,1, 2:46,5, 2:50,9. Večja presenečenja so bila v slalomu; dolgem

Alpinci ostanejo doma

Od 27. januarja do 3. februarja bo v nemškem zimskosportnem središču Garmisch - Partenkirchen smučarski teden, ki se ga bodo udeležili najboljši smučarji številnih evropskih držav. V tem tekmovanju bo zastopala tudi Jugoslavija, in sicer v skokih in tekih. Le alpski smučarji bodo ostali doma, to pa zaradi tega, ker letos še niso imeli vsajha priprav in tudi ne skupnih tekmovanj. Tekem v skokih se bodo verjetno udeležili Rogelj, Langus, Zidar in Goršek, ki so trenutno na turneji v Švici. Za teke pa je zvezni kapetan Gregor Klančnik določil Hlebano, Janeza in Cveta Pavčiča, Gasperja Kordeža, Rokačarja in Rekarjevo in Belajev. Tekmovalce bo spremljal tudi zvezni trener za teke Jože Knific.

Drevi Olympia : »Ljubljana«

Drevi ob 29. uri bo na Gospodarskem razstavišču pokalna tekma med kosarkarskima vrstama Olympia in »Ljubljane«. V predtekmi pa bosta nastopili najboljši petorki slovenskih ligašev Svobode in Odrada.

TENIS — OBVEZNI PREDMET V SOLAH

Množičnost — to je vir današnje moči avstralskega tenisa, množičnost je zanesljiva bodočnost, »če bi se bil Louis Hoad rodil v neki deželi, kjer tenis ni tako priljubljen kot v Avstraliji, bi prejkone postal dober nogometaš,« je rekel še dni bivši avstralski reprezentativec Adrian Quist.

Ugodne vremenske razmere, ki omogočajo, da igrajo v tej deželi tenis kar 12 mesecev, veliko število zelo prikladnih travnikov, uvedba tenisa kot obveznega predmeta v številnih šolah, splošna ljubezen do te igre — vse to bo prav gotovo še dolgo časa omogočalo, da bo Avstralija med vodilnimi deželami v tej vrsti športa.

Vendar tu ne razmišljajo mnogo o tem, kako da poenostijo zanimanje za tekmovanje za Davison pokal. Avstralski množično uživajo v zares lepem športu. Seveda ne mislijo, da zadene avstralske teniske igralce krivda za to, da so posamezni dvojbi med tukajšnjimi tekmeči kvalitetenji od nekaterih dvojbojev v tekmovanju za Davison pokal. Ne da bi jih kaj grizila vest zaradi avstranske razporeditve teniških sil na svetu, so kratko in malo zabeležili zmago 3:0 v bilanco športnih uspehov Avstralije v letu 1956, še preden so se tekme začele. Arsa Stefanović

500 m z višinsko razliko 200 m in 77 vratci v prvem in 65 v drugem teku. Molterer je podrl vrata in bil diskvalificiran. Sailer pa, ki se je moral izogniti isti usodi, je zgrešil vrata. Zato se je moral vrniti 15 m navkreber in z zmanjšano hitrostjo privoziti v cilj.

Molterer in Sailer sta pokazala svoje znanje v drugem teku, ko sta dosegla najboljša časa: 68,8 in 69,1. Seve pa je treba upoštevati, da jima je bilo laže voziti, ker nista imela več kaj izgubiti. Zmagovalec Rieder ni tvegal in je dosegel v drugem teku le 73,2.

REZULTATI

Slalom: Rieder 2:26,5 (73,4, 73,2), Hinterseer 2:27,1 (74,3, 72,3), Bonnier 2:27,3 (74,7, 72,6).

Kombinacija: Rieder 2:19, Leitner 2:29, Bonnier 3:11, Sailer 3:53, Zimmermann 4:51, Hinterseer 4:33 itd.

Kaže, da je Rieder zares trenutno najboljši avstrijski smučar v alpskih disciplinah. Razen če njegove zmage ne pojasnimo s pregovorom: Kjer se priprata dva, tretji dobiček ima.

PROČ Z AVSTRILJCI

Avstralska dominacija v alpskih disciplinah pa s tem ni ožrogena. Zato ni čudno, da zahteva »Sports« iz Zürich: »Edina rešitev, da bi bila mednarodna tekmovanja še zanimiva, je ne dovoliti na njih nastop več kot dvema, trem avstrijskim smučarjem.« — Ali pa pariški »L'Equipe«: »Pri nas zanimanje za smučanje pada. Največ so krivi za to Sailer in njegovi tovariši.« Temu menda ni treba več komentirjev.

Zaradi tipiziranega voznega parka prodamo tale

potniška vozila

Ford Station Waggon, model 1952, 120 KS, 6-sedežni, v zelo dobrem stanju.

Skoda, model 1956, 40 KS, 4-sedežni, nov.

Willys Overland, model 1952, 75 KS, 5-sedežni, generalno popravljen.

Chevrolet International, model 1951, 75 KS, 9-sedežni, generalno popravljen.

Podrobna pojasnila dobite pri podjetju

»ENERGOPROJEKT« Beograd, Brankova 25, Sekretariat telefon 27-979. 319

VSA RAČUNOVODSTVA GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ POZOR!

NAPRODAJ SO

Kompletni obrazci za zaključni račun za leto 1956

Obrazce je predpisal Državni sekretariat za finance, izdal pa jih je BEOGRADSKI GRAFIČKI ZAVOD. Kompletni obrazcev vsebujejo predpisane obrazce za vsako panogo posebej (industrijo, trgovino, kmetijstvo, obrt itd.) in imajo platnice

CENA KOMPLETU JE 220 DINARJEV

Prodajajo jih vse knjigarne v FLRJ, naročila pa lahko izvršite za pet all več kompletov tudi prek komercialnega oddelka »Uradnega lista FLRJ« — Beograd

V SOBOTO 19. JANUARJA JE IZSLA

»ZBIRKA PREDPISOV O ZAKLJUČNEM RAČUNU GOSPODARSKIH PODJETIJ IN ZADRUG ZA LETO 1956«

s komentarjem, vsemi uradnimi pojasnili, navodili in praktičnim primerom za izdelavo zaključnega računa Zbirko so pripravili: ŽIVKO DJORDJEVIĆ, NIKOLAJ PETROV in SAVA RONČEVIĆ, zvezni finančni inšpektorji v sodelovanju z drugimi strokovnjaki za finance

CENA 500 DINARJEV

NAROCILA SPREJEMA KOMERCIALNI ODDELEK

»URADNEGA LISTA FLRJ« — BEOGRAD

Ulica Kraljevića Marka 9. — Tekoči račun 1032-T-220 290

Pismo iz Avstralije

»Mali« in »Veliki« Pancho. Prvi je Segura, drugi pa Gonzales; oba sta profesionalna teniška igralca. Z Gonzalesom se sedaj bori za krono v teniskem športu novo-pečeni profesionalc Rosewall, eden najboljših amaterskih igralcev 1956. Stanje po njihvih prvih srečanjih je 2:1 za Gonzalesa.

Melbourne, januarja Avstralski športniki niso imeli še nikoli tolikšnega uspeha kakor lani, v olimpijskem letu. To je bilo leto lavorik in slave avstralskega športa, leto nepojmljivega polca malone v vseh športnih disciplinah. Trinajst sletih, 8 srebrnih in 14 bronastih olimpijskih medalj govori, pa še to ne v celoti, o teh dneh in mesecih, ko so se vtrajno in z uspehom kosali ne samo s nacionalnimi, marveč tudi s številnimi svetovnimi rekordi.

Zadnji dnevi tega tolikanj plodnega leta so prinesli avstralskemu moštvu še eno veliko zmago. Louis Hoad in Ken Rosewall, reketa števila 1 in 2 svetovnega amaterskega tenisa, sta osvojila tudi tokrat največje teniško trojevo — Davison pokal.

Avstralska javnost je to zmago z veseljem pozdravila, vendar pa še od daleč ne tako hrupno in s tolikšnim nardusenjem, kakor je pozdravila številne druge zmage med letom.

All ni morebiti sklep 22-letnega Kena Rosewalla, da se bo pridružil pro-

fesionalni skupini Jacka Kramera, napovedal prav med tekmovanjem za Davison pokal, nekoliko odvrnil pozornost ljubiteljev tega športa, od največjega teniskega dogodka leta?

»STARA GARDA« PRI 22. LETIH

Beseda predsednika avstralske amaterske teniske federacije D. Ferguson: »Federacija želi Rosewallu v prihodnje obilo sreče, kakor jo je svojčas zaželele tudi Sedgman, Mac Gregorju, Hartwigu... Ne skrbi nas bodočnost avstralskega tenisa...« — pričaju, da naša domneva ni upravičena, da ne gre za »zadevo Rosewalla«. Deseterica mladih, a izvrstnih mojstrov teniskega športa — Ashley Cooper, Neal Fraser, Mal Anderson, Bob Mark, Rod Lower, Nale Gibson, Warren Woodcock, Barry Moore, Dave Jutys, Brian Tobiash... dejansko komaj čaka, da bi »stara garda« prešla med profesionalce, nkar bi oni stopili na njihova mesta. (»Stara garda« sta bila doslej Hoad in Rosewall, oba pa imata po 22 leti)

Vzrok, da zadnja osvojitev Davisonvega pokala vendarle ni našla v avstralski javnosti živega odmeva, je dosti bolj enostaven. Tukajšnji ljubitelji tenisa so namreč s skoraj stodoletno zanesljivostjo pričakovali, da bo zmagala domača ekipa s 3:0. Ugibali so kvčjemu, ali bosta Hoad in Rosewall v vseh 5 dvo-bojih izgubila dva ali tri seta. To, da so bili odreseni takšne negotovosti, seveda ni moglo povzročiti občilnejnega vtilga nardusenja in radosti, ki je pogostokrat sledil sleherni osvojitvi Davisonvega pokala.

BIL JE STAR 7 LET, PA JE BIL 2E MOJSTER...

Eno najmlajših, hkrati pa najsposobnejših teniških moštev — kot se je o-

Louis Hoadu in Kenu Rosewallu izrazil kapetan avstralske reprezentance Harry Hopman — ne nastopa več v stari sestavi. Ken Rosewall je šel med profesionalce, Jack Kramer, menažer ameriške profesionalne teniske skupine, mu je za to ponudil 65.000 dolarjev. Rosewall je ponudbo sprejel ter bo leta 1957 odigral 100 dvobojev proti svetovnemu prvaku profesionalnih teniških igralcev Panchu Gonzalesu. Nekdanji »sudežni otrok« sidneyske čettri ilavara, Rosewall, ki je še sedmimi leti navduševal v svoji teniški spretosti sidneysko občinstvo, se je pojavil te dni na igriščih Sidneyja in Melbournea prikratkot profesionalce. Prve igre dvoboja za naziv svetovnega prvaka med profesionalnimi igralci je in še bo imel z Gonzalesom na avstralskih igriščih. Rosewall je optimist, toda njegov rojak Frank Sedgman, sicer tudi profesionalni teniški igralec, je izjavil, če bo za Rosewalla uspeh še to, če bo dobil samo četrtino partij proti Gonzalesu. Toliko jih je dobil tudi Gonzalesov nasprotnik v letu 1956 Tony Trabert.

NOVI TENISKI »CUDEŽNI OTROCI«

V Avstraliji pravzaprav ni bilo nikomur hudo, ker je Ken Rosewall odšel med profesionalce. Na tisočih travnatih igriščih povsod po Avstraliji; kot da iz tal rastejo iz dneva v dan novi teniški »sudežni otroci«. Prav tako kakor jugoslovanski otroci na travnikih, po vaseh in v mestih. Brezno žoge iz cuaj in se imajo za Mitiče, Bobeke, Horvate ali Beare, tudi tukaj mladi Avstralsci, bodoči novi Hoadi in Rosewalli, vtrajajo in neumisljivo udrihajo po teniških žogicah. Popoltnik, ki v poznem popoldnevu z letalom drsi nad Sidneyem, Melbourneom, Brisbaneom ali kakim drugim

— To bi bila lahko prepustila komu drugemu, ki zna biti bolj obziren!

— Komu? Mar tebi? Tebi s tvojo zmešano mrežo laži? Ti si vse zapletla, še preden smo ostali to lahko zapazili. Saj ni numen! Pameten je, čeprav sta vidva s Kraftom ravnala z njim kakor z norcem. Ze pet minut potem, ko se je ovedel, je dvomil, da bi bil Gordy Friend.

— Prav, — je popustila gospa Friend s prisiljenim nasmehom.

— Zdjaj nič ne pomaga, če žajimo drug drugega. Bili smo prepričani, da ravnamo prav.

— Da delamo prav, komu? — je siknila Murney.

Zdjaj je Knut Kraft posegel v pogovor. Njegov glas je bil miren, toda bilo je videti, da je moral s silo obvladovati svoj gnev.

— Dobro, Murney. Hotela si izzvati malo vznemirjenja. Zdjaj pusti, da stvar opravi tisti, ki bolje razume položaj.

— Kakšen položaj? Mar ta, da hoče brezdejni Gordy Friend s prevaro podedovati očetov denar ali Knut Kraft napraviti dobro kupčijo? Ta revež je izgubil spomin in ne ve, kdo je, mi pa ga skušamo prepričati, da je nekdo drugi. In on je spoznal, da se ne more premikati, ker je v mavcu in torej v naših rokah. Podlo je, da mi govoriš o neki odgovornosti ti, ki si započel vse to, ker te je strast za Seleno spravila ob pamet.

Selena se je zasmejala, Knut je zardel.

— Vseh teh laži ne morem več prenašati, — je Murney odločno končala.

— Pozno si prišla do takega sklepa, — je pikro pristavila gospa Friend.

— Vem, kriva sem toliko kakor drugi, — jo je zavrnila Murney, — toda morda sem malo manj potuhnjena kakor vi.

PATRICK QUINTIN

ISCEM

SAMEGA SEBE

39

ŠTIRINAJSTO POGlavJE

Gospa Friend je zgrabila Murney za roko in jo odvela daleč stran od mene. Za trenutek sta se obe ženski spogledali z izrazom sovražstva.

Zdjaj mi je bilo vse jasno. Njim je bil Gordy potreben zaradi dediščine. In ker niso imeli pravega pri roki, so si našli drugega. Saj to je bilo povsem preprosto.

Zdjaj ko sem vedel, kaj je v Friendovi oporoki, pač nisem imel razloga, da bi jim pripisoval še kakšne druge zle namene. Hoteli so se polastiti denarja in to je bilo pojasnilo za vse. Vendar je med njimi nastal molk, ki je opravičeval sumnje, ki so me mučile. Knut je Seleni stiskal roko in oba sta nepremično zrla v Friendovo in njeno hčer, ko da bi bilo vse odvisno od njiju. Ko je gospa Friend spregovorila, je bil njen glas miren, toda le na videz.

— Murney, zakaj si to storila?

— Kaj sem storila? Resnico sem povedala! On ima pravico, da jo izvel — je dekle razdražena odvrnila.

Selena se je špet zasmejala in se je okrenila k meni:

— Zdjaj vse razumem. Murney je preplavljal val strasti, ki ga je dvignila v njej uboga žrtev. Pazite, fant! Zdjaj ko Murney ni več vaša sestra...

Pogledal sem obe mladi ženski, eno za drugo. Ena bi naj bila za mojo ljubezen pripravljena tvegati svoj delež dedščine, druga se je trudila, da bi na meni preizkusila svojo zapeljivost.

Tedaj mi je Murney vrnila pogled:

— Na vsak način me boste zdaj sovražili, — je dejala.

— Nasprotno, zdjaj se mi, da bi vas zdjaj vse po vrsti objel, tudi Knuta. Toda zdjaj bi rad predvsem zvedel resnico, tisto pravo. Murney se je odzvala:

— Prav tisti večer, tik preden je oče umrl, je Gordy odšel na potep. Ze pred tem je mnogo pil. Jaz sem bila zadnja, ki sem ga videla, preden se je odpravil iz hiše. Srečala sva se v veži in mi je dejal, da ima družine čez glavo in da gre v Los Angeles. Videla sem ga, kako je z avtomobilom naglo odbrzel z doma. Nič ga nisem skušala zadržati. Ni mi hotelo na misel, da bi utegnil oče tako kmalu umreti. A tudi nihče ni mogel pomisliti, da bo oče sestavil oporoko, kakor jo je. Pozneje je postala Gordyjeva prisotnost nujno potrebna. Skrbno smo ga iskali po vsem Los Angelesu. Se zasebne detektive smo najeli.

— In ga niste mogli najti.

— Ne, nismo ga. Morda je v Mehiki. Tam se po navadi konča njegovo popivanje. Tam ima neko senorito. Ko se bo naveličal, se bo že sam vrnil.

Gospa Friend je bila omahnila v naslonjač. Videti je bila utrujena, stara. Le še Knut je bil na nogah, oprezen in bojevit.

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe.

Društvo pravnikov LRS, podružnica Ljubljana, priredi dne 2. februarja 1957 družabni večer s plesom v vseh prostorih Doma Maksa Perca. Vabila bodo odposlana v prihodnjih dneh.

Slovensko zdravniško društvo vabi zdravnike-pripravnike, ostale zdravnike in absolvente medicine na sestanek v četrtek, 24. januarja ob 19.30 v predavalnici Interne klinike, na katerem se bo razpravljalo o stanovanjskem vprašanju zdravnikov-pripravnikov.

Zdravstveni fond Univerze in Višokih šol v Ljubljani javlja študentom, da je v Farmovih 33, v dvorani pod etažo, ki jo popravljajo železniški voz in strojevi, od 15. do 23. januarja 1957 fluorografiranje pljuč in besedilne, ki je za vse redne slušatelje obvezno. Točen razpored si ogledate na oglasnih deskah dekanatov. Naknadnega roka za zamudnike ne bo, zato prihajajte točno po razporedu.

Geografsko društvo Slovenije, odsek za geografski pouk, obvešča vse geografe, ki so se prijavili za seminar za izdelavo geografskih učil in ki so obveščeni, da se bo tečaj začel dne 23. januarja ob 8.30 zjutraj v Pedagoškem centru, Dom Ivana Cankarja, Poljane, sika cesta 30. Prosimo vse udeležence seminarja, da prinesejo s seboj žage pritezovalke. Za stanovanje in prehrano je preskrbljeno.

90% madežev na obleki je mastnih. FLEX čisti vse madeže masti, olja, znoj itd. FLEX moraš imeti doma in na poti.

Kažora žena si ne želi mladostno in sveže lice? In vendar si ga s kozmetično masko TEINT BELL lahko takoj pridobi.

PUTNIK SLOVENIJA
vas obvešča:
NEDELJSKI SMUČARSKI IZLETI
PUTNIK-SLOVENIJA v Ljubljani prireja v nedeljo, 27. januarja avtomobilni smučarski izlet na ZAPLANO nad Vrhniko. Idealna smučišča. Vozovnice SAMO V PREDPRODAJI.

KONCERTI
Beograjski violonist Vladimir Marković koncertira s pianistko Katarino Ačimović v petek, 23. januarja za beli abonma (namesto objavljenega koncerta Jelke Staničeve). Spored obsega sonati Hindla in Brahmsa ter dela Slivenskega, Suka, Rossinija in Bartoka. Preostale vstopnice bodo v prodaji na dan koncerta v filharmoniji.

PREDAVANJA
Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredi v petek, 23. januarja ob 20 v predavalnici Prirodoslovno-matematične fakultete Univerze v Ljubljani (vhod z Gosposke ulice) predavanje tov. Cirila Staniča z naslovom: »Cestna mreža v Ljubljani«. Vabljeni!

IZDELALI SMO IN DALI V PRODAJO OBRAZCE ZA ZAKLJUČNE RAČUNE BILANCA ZA LETO 1956

za industrijo, trgovino, gostinstvo, obrt, pavšaliste, državna podjetja in kmetijske zadruge, na finem belim papirju v platnicah iz lepenskega, v kompletih. Komplet vsebuje samo po en izvod predpisane obrazca. Vsakemu kompletu so priloženi ustrezni »D« obrazci, ki so potrebni za predložitev Narodni banki.

Cena enemu kompletu za Beograd: za vse panoge 300 dinarjev, za pavšaliste pa 50 dinarjev. Za notranjost države: za vse panoge 350 dinarjev, za pavšaliste 80 dinarjev s franko dostavo brez plačila poštnine.

HKRATI SMO ŽE DALI NAPRODAJ LOČENO OBRAZEC »REKAPITULACIJA IZVRŠENIH POPISOV NA DAN 31. DECEMBRA 1956«

Vse obrazce prodajajo naše prodajalne: v Beogradu, Maršala Tita 66 — telefon 20-639; v Zemunu, Maršala Tita 11 — telefon 37-083; v Novem Sadu, Zmaj Jovina 22 — telefon 27-26

PRIHODNJE DNI BO IZŠLA NAŠA VELIKA IZDAJA »PREDPISI O ZAKLJUČNEM RAČUNU GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ ZA LETO 1956«

z vsemi pojasnili, uredbo, navodili, primeri za izdelavo zaključnega računa itd. — približno 500 strani velikega formata. Izdajo so pripravili: MIHAJLO SKEKIĆ, NENAD BUTAS, BLAŽIJE PAJČIĆ, SLAVKO LISAVAC in ing. MIHAJLO PULETIĆ — Redakcija: ing. BOŽIDAR RACE. Cena v prednaročilu 850 dinarjev.

»PRIROČNIK ZA PREGLED, ANALIZO IN POTRJEVANJE ZAKLJUČNIH RAČUNOV ZA LETO 1956« (Izdaja »Birotehnika« — Zagreb) Minje P. Jugovića. Cena v prednaročilu 700 dinarjev. Ob vplačilu v korist našega tekočega računa 1031-T-582 vas prosimo, da nam na hrbtni strani nakaznice označite, da ste poslali denar za izdajo: »PROPISI O ZAVRŠNOM RAČUNU PRIVREDNIH ORGANIZACIJA ZA 1956 GODINU«.

KNJIGARNAM DAJEMO 15% RABAT NA VSE NAŠE IZDAJE! »SAVREMENA ADMINISTRACIJA« založniško-tiskarsko podjetje, Beograd, Prizrenska 6 — poštni predal 479, Tekoči račun 1031-T-582

Zaradi velikega zanimanja in na željo javnosti turistično podjetje »Putnik-Slovenija« v Ljubljani **PO-NOVI PREDAVANJE »IZLET PO ITALIJI«** v sredo, 23. januarja 1957 s pričetkom ob 20. Predavanje bo v ste-klicni dvorani hotela UNION (vhod skozi restavracijo). Predavanje bo spremljano z 200 barvnimi diapozitivi. Vljudno vabljeni! Vstop prost!

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicince višjih semestrov na predavanje tov. prof. dr. Janeza Milčinskega: »Odklonitev zdravniške pomoči«. Predavanje bo v petek, 23. januarja 1957 ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

Vabila za tradicionalni **NOVINARSKI PLES**, ki bo 2. februarja v Unionu, so že razposlana. Reklamacije sprejemamo v pisarni Novinarskega društva, na telefon št. 22-215. Vstopnice z rezerviranimi sedeži pri mizah bodo na razpolago od petka, 25. januarja od 15. do 18. ure v prostorih Novinarskega društva v Gosposki ulici številka 12

Obvestilo. — Obveščamo rezervne oficirje občine Bežigrad, da bo redno mesečno predavanje dne 24. januarja ob 19 v prostorih vojašnice na Titovi cesti 72 (poleg pošte). Zbor ob glavnem vhodu. Udeležba za člane obvezna. Ostali vabljeni. — Občinski odbor ZROJ, Bežigrad.

Društvo arhitektov Slovenije vabi člane na sestanek, ki bo danes ob 18 v predavalnici Vesna filma na Zrinjskega 9 (vhod z Ulice talcev). Sestanek je posvečen delu in življenju arhitekta Picnikana in je spremljan s filmom.

V Geografskem društvu bo v sredo, 23. januarja ob 20 predavalnica Prirodoslovno-matematične fakultete Univerze v Ljubljani predavanje tov. Vladimira Kokole o Londonu in londonski pokrajini.

GLEDALIŠČA
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA
Sreda, 23. januarja ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«, »Pogled z mostu«. Abonma K.
Četrtek, 24. januarja ob 20: Molière: »Sola za možev«, »Izsiljena ženitev«. Abonma F.

OPERA
Sreda, 23. januarja ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma U.
Četrtek, 24. januarja ob 19.30: Baletni večer: Händel: »Ljubezben in pravdivca«. V naslovni vlogi Othella bo pri premieri in pri vseh reprizah (tudi za abonmaje) gostoval tenorist Jože Gostič. V ostalih vlogah bodo alternacije: Jaga bosta pela Samo Smerkolj in Simeon Car, Cassia — Drago Čuden in Gasper Dermota, Roderiga — Slavko Strukelj in Gasperšič Jože.

2 BLEDA
KINO
»RADIO«: Avstrijski film: »Strup v živalskem vrtu«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Zaprt.

2 JESENIC IN OKOLICE
Zdravniško dežurno službo na Jesenicah od 18. do 23. januarja ima dr. Alojz Jenko, Cesta Bratislava in enotnosti.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sobota, 23. januarja ob 19.30: Lessing: »Emilia Galotti«, premiera.
Nedelja, 24. januarja ob 19.30: Lessing: »Emilia Galotti«.
Režija in scena Bojan Čebulj. Zveze z vlaki so ugodne.

KINO
»RADIO«: Avstrijski film: »Strup v živalskem vrtu«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Zaprt.

GOSPODARSKÉ ORGANIZACIJE IN USTANOVE
POZOR!
V ZAČETKU JANUARJA LETOS JE IZSEL

Register zunanje trgovine FLRJ

Razen registracije vseh zunanjetrgovinskih podjetij in tujih zastopstev v naši državi vsebuje register: nomenklaturo artiklov po zunanjetrgovinskih strokah, statistični pregled, register važnejših artiklov, kakor tudi pogoje za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti.

Register zunanje trgovine FLRJ je lepo opremljena publikacija in ga lahko dobite za 1000 dinarjev v knjigarnah in naravnost pri založniku.

Neposredna naročila pošljite na naslov: Časopisno-založniško podjetje »Export Press«, Beograd, Dositejeva 21/1

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaja
Sreda, 23. januarja ob 20: M. Gorki: »Malomeščani«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.
Četrtek, 24. januarja ob 20: »Večer v čitalnici« — Vilharjeva šoligra. Zaključena predstava.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Četrtek, 24. januarja ob 18: Grimm: »Janko in Metka«, pravljica na igra z godbo, petjem in plesom. Popolnanska predstava.
Sobota, 26. januarja ob 20: J. Ogrinc: »Kje je meja«, veseloigra. — A. T. Linhart: »Zupanova Micka«, komedija. Slavnostna premiera ob 300-letnici rojstva A. T. Linharta. Red B. — Vstopnice so tudi v prodaji.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE
Sreda, 23. jan. ob 18: Golia: »Snežulčica«. Predprodaja v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom predstave. Rezervirajte na telefon 22-633.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete
Levstikov (Sentjakovski) trg 2
Četrtek, 24. januarja ob 17: F. Bevk: »Lenuh Poležuh«. Predst. 23. januarja ob 17: Tauter-Novy: »Moja in živali«. Sobota, 26. januarja ob 17: F. Bevk: »Lenuh Poležuh«. Samo za odrasle.
Nedelja, 27. januarja ob 11: J. Malik: »Zogica Marigonica«. ob 18: F. Milčinski: »Zvezdica Zapanka«.

Ročne lutke
Resljeva cesta 23
Sreda, 23. januarja ob 17: A. Papler: »Hudobni graščaki«. Nedelja, 27. januarja ob 17: Simončič-Pengov: »Medvedja lovim«. Prva uprizoritev v tej sezoni. Prodaja vstopnic za vse predstave v obeh gledališčih vsak dan od 10—12 v Upravi, Resljeva cesta 23, tel. 32-020, in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA
PRESERNOVO GLEDALIŠČE
Četrtek, 24. januarja ob 20: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven. Mladini prepovedano.
Nedelja, 27. januarja ob 16: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven in za poedež. Mladini prepovedano.

2 ZALCA
KINO
Zaprto.

VESTI IZ TRBOVELJ
»DELAJSKI DOM«: Amer. barvni cinemascop film: »Carmen Jones«. Predstava ob 19, 16, 18 in 20. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte.

IZ NOVEGA MESTA
»KRKA«: Franc. film: »Edvard in Karolina«. V glavni vlogi D. Gelin.

IZ DOMZAL
Slovenski film: »Dolina miru«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi John Kitzmiller.

DROBNI OGLASI
SLAŠČICARJA, samostojnega, za vsa slaščičarska dela, sprejme »Delikatessa«, Kranj. Nastop službe 1. aprila 1957. K 16

KUHINJSKA OPRAVA, nova, solidno izdelana, napredna za 35.000 din. Ogleda sez. Zaloška 6, pleskar, poleg splošne bolnišnice. 203

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 23. januarja
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55.
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — vmes od 6.30—6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20—7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Ileana Bratuš poje narodne pesmi, vmes igra vesele viže Planinski sokolci — 11.35 Za solarje — Rubin: Nikola Tesla (prev. Jože Rupnik) — 12.05 Modest Musorgski: Prizor iz 5. dejanja opere »Hovanščina« — 12.30 Kmetijski nasveti: Adolf Sauperl: Obrezovanje mladega sadnega drevja — 12.40 Vedre melodije — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Pesmi jugoslovanskih narodov (pesmi in plesi iz Slavonije in Vojvodine) — 14.05 Za solarje: Herbert Ruland: Brzojav skozi Mato Grosso (prevedel Ivan Dolničar) — 14.31 Glasbena medigra — 14.35 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature: Guy de Maupassant: Volilo — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Slovenske melodije v priredbi Mateja Hubada poje Mariborski komorni zbor — 18.30 Zunanjepolitični feljton: Kašmir pred Združenimi narodi — 18.40 Iz svetovne zakladnice samospojev — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Carl Maria von Weber: Carostelec, opera v treh dejanjih — 22.15 Jazz cocktail — 22.15—23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na val 327.1 m (prenos iz Zagreba).

II program za sredo, 23. januarja
12.30 Orkestralne rapsodije — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Za prijetno razpoloženje (spored zabavnih melodij) — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.30 Prijubljeni solisti — znane arije — 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15 do 23.00 Nočni koncert.

MARIBORSKE VESTI
DEŽURNA LEKARNA
Sreda, dne 23. januarja: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.

KINO
PARTIZAN: Jugosl. film: »Osumljen«. UDARNIK: Amer. film: »Zrtvovanje«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 23. januarja ob 19.30: Kreft: »Kreatura«. Red Sreda.
Četrtek, 24. januarja ob 19.30: Masočanovi: »Cavalleria rusticana«. — Baranovič: »Srce iz lecta«. — Izven.

IZ MURSKÉ SLOBOTE
»PARK«: Ameriški film: »Jajce in jaz«. Predstavi ob 17.30 in 20. V glavni vlogi Claudette Colbert in Fred Mc Murray.

IZ PTUJA
»MESTNI KINO«: Ameriški film: »Selina«. V glavni vlogi Jane Wyman.

CELJSKE VESTI
CELJSKO GLEDALIŠČE
Četrtek, 24. januarja ob 20: Shakespeare: »Macbeth«. Red Četrtek.
Sobota, 26. januarja ob 20: Nash: »Vremensar«. Gostovanje v Mariboru.

KINO
»UNION«: Ameriški barvni film: »Kvartalec z Mississippija«. Predstava ob 18 in 20. V glavni vlogi Tyrone Power in Julia Adams.
»METROPOL«: Jugosl. film: »Zenica«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ ZALCA
KINO
Zaprto.

VESTI IZ TRBOVELJ
»DELAJSKI DOM«: Amer. barvni cinemascop film: »Carmen Jones«. Predstava ob 19, 16, 18 in 20. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte.

IZ NOVEGA MESTA
»KRKA«: Franc. film: »Edvard in Karolina«. V glavni vlogi D. Gelin.

IZ DOMZAL
Slovenski film: »Dolina miru«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi John Kitzmiller.

DROBNI OGLASI
SLAŠČICARJA, samostojnega, za vsa slaščičarska dela, sprejme »Delikatessa«, Kranj. Nastop službe 1. aprila 1957. K 16

KUHINJSKA OPRAVA, nova, solidno izdelana, napredna za 35.000 din. Ogleda sez. Zaloška 6, pleskar, poleg splošne bolnišnice. 203

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«
ameriški cinemascopski film

»DO PEKLA IN NAZAJ«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V glavni vlogi Audie Murphy. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje

KINO »UNION«: Ital. barvni film: »Dekle z reke«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Sofia Loren. Danes zadnjkrat.
KINO »SLOGA«: Amer. film: »Povratak na Broadway«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjkrat. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO »TRIGLAV«
Ameriški film

Kapetan Karey
V glavni vlogi Alan Ladd. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 16 dalje. — Danes zadnjkrat.

KINO »SIŠKA«

Ameriški barvni film

RDEČA REKA
V glavni vlogi John Wayne in Montgomery Clift. Predstave ob 16, 18 in 20. ur. — Danes zadnjkrat.

Zdravstveni dom Domžale

razpisuje naslednja mesta:
ZA SPLOŠNO AMBULANTO DOMŽALE:
zdravnika splošne prakse
medicinsko sestro
ZA ZOBNO AMBULANTO DOMŽALE:
stomatologa ali dentista
zobno asistentko
ZA PROTITUBERKULOZNI DISPANZER DOMŽALE:
medicinsko sestro
laboranta
ZA BABIŠKI OKOLIS RADOMLJE IN DOB:
dve babici
Plače po uredbi, dopolnilne plače po pravilniku o plačah Zdravstvenega doma Domžale. — Nastop službe takoj. — Ponudbe pošljite upravi Zdravstvenega doma Domžale. 191

Podjetje »PRVA ISKRA« - Barič pri Beogradu

RAZPISUJE

NATEČAJ

ZA NASLEDNJA DELOVNA MESTA:
REFERENTA
obratnega knjigovodstva. Pogoj: ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola z osemlatno prakso
KALKULANTA
za kalkulacije po dejanskih stroških. Pogoj: ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola z najmanj 10-letno prakso
REFERENTA
za uvoz in izvoz. Pogoj: ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola s prakso pri takšnih poslih
PLANERJA
za delo v tehniški pisarni. Pogoj: srednja ekonomska šola ali tej ustrežna z najmanj petletno prakso na takšnih in podobnih delovnih mestih
UPRAVNIKA
restavracije. Pogoj: gostinska šola s 5-letnim delovnim stažem
VEČ TEHNIKOV
kemično-tehnološke stroke za delo v obratu in laboratoriju. Pogoj: končana srednja tehnična šola, kemično-tehnološki oddelek. Zaradi specifičnega dela pridejo v poštev le moški, in sicer tisti, ki so uredili vojaško obveznost
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje za samce je zagotovljeno v hotelu podjetja. Za osebe pod 1. komfortno družinsko stanovanje v naselju podjetja
Ponudbe z opisom dosedanjega dela, obširnim življenjepisom in potrdilom o nekaznovanju pošljite na gornji naslov
Za podrobna pojasnila se obrnite na telefon 86-26, interno 43 332

Zaradi suške krize primanjuje bencina v številnih zahodnoevropskih deželah, zato se je zelo povečala proizvodnja tovarne, ki pridobiva iz industrijskih odpadnih voda plin metan. Posnetek kaže osební avto, predelan za metanski pogon. Baje lahko ta tovarna proizvede dovolj metana za vsa motorna vozila v srednji Angliji

»Plavajoči OTOKI«

- so imeli
- pomembno vlogo
- pri širjenju
- živalskih vrst

Sodelavec inštituta za oceanografijo kneževine Monaco prof. Rush domneva, da je mogoče priti do širjenja različnih vrst kopenskih živali na zemlji tudi po zaslugi tako imenovanih »plavajočih otokov«. Ti otoki so po navadi večji kupi rastlin ali dreves, ki jih reke izruvajo s svojih bregov in odplavajo v morje. V neki publikaciji, ki jo je objavil pred kratkim, opisuje omenjeni strokovnjak te »plavajoče otoke« in osebne ugotovitve o njih. Kupi

Edinstven muzej

Obiskovalci švicarskega Züricha si lahko ogledajo v bližini mestnega živalskega vrta v posebnem posloju zares redek prizor. Na precejšnji površini v veliki dvorani so namreč izdelali miniaturni relief nekaterih najlepših švicarskih planin. Da pa bi bil relief kar najbolj sodoben, je vanj vdelana tudi miniaturna železnica, ki obratuje med temi planinami. Predvsem gre za železnico na Jungfrau, ki se v številnih vijugah vzpenja do Jungfraucha, najvišje železniške postaje v Evropi z nadmorsko višino 3516 metrov. Ves relief je izdelan iz cimenta in naravnega kamna, medtem ko je železniški vozni park miniaturni model vlaka, ki redno obratuje na tej težavni gorski progi.

Smučiči iz votlega stekla

Iz Innsbrucka poročajo, da so uspeli poskusiti s steklenimi smučiči. Ze leta je delal na tem izumu smučarski učitelj Michael Ober iz Kitzbühla. Naposled mu je uspelo izdelati zelo prožne, nenavadno lahke smučiči, ki so hkrati popolnoma zanesljive pred lomom. Drsnost smučiči je zelo visoka, hkrati se nove »dilece« prav nič ne skrivajo, trajajo pa petkrat delj kakor najboljše dosedanje. Izdelane so iz posebnih steklenih niti, so votle in imajo vgrajene nove robnike. Serijska proizvodnja novih steklenih smučiči se je že začela.

Največji tovorni vagon

V Ameriki so pred kratkim izdelali največji tovorni vagon, ki ga bodo uporabljali izključno za prevoz velikih turbogeneratorjev in raznih naprav za električne centrale. Vagon je dolg 38 m in lahko nanj naložijo okoli 250 ton tovara, sam pa tehta prav tako okoli 250 ton. Da bi ta veličanska teža — skupno okoli 500 ton — ne poškodovala železniških tračnic in mostov ter da bi bila teža kar najbolj enakomerno razporejena, ima vagon 32 koles. S tem vagonom je zdaj mogoče prevažati turbogeneratorje od tovarne, kjer jih izdelujejo, do katerega koli kraja ob železniški progi, doslej pa so morali prevažati velike strojne naprave po delih.

GOZDNI PAS

Načrti za gozdove v severnomorskem obalnem pasu — dreve naj bi varovalo deželo pred viharji — niso novi, saj so se z njimi ukvarjali kmetijski in gozdarski strokovnjaki že pred prvo

svetovno vojno. Severnomorska pokrajina Schleswig-Holstein je napravila na tem področju prve korake: pogozdila je obrežni pas pri severnomorskem pristanišču Peter-Hording, kar dokazuje, da je tam mogoče strnjeno zasaditi gozdno drevje, ne samo grmičevje in raztresena drevesa.

V minulih nekaj letih so na obalnih področjih nemške zvezne republike posadili nad tri milijone gozdnih dreves, ki naj bi bila prva stopnja v pogozdovanju obalnih pokrajin, je pred kratkim dejal zastopnik kmetijskega ministrstva. Tri milijone dreves je kar precej, vendar dokaj malo v primerjavi z 200 milijoni dreves, kolikor jih bo treba, če naj

bi nemške severnomorske obale objel pravi gozdni pas. Za izvedbo načrtov bodo potrebovali desetletja, stroški pa bodo nanesli več milijonov mark.

V tej zvezi pa je nastalo vprašanje, kakšno drevje naj bi zasadili na tem področju, zakaj obdelani, toda povsem močvirni svet nekaj kilometrov od obale bi bil v nevarnosti, da bi ga pomladni vetrovi ne izsušili ob pravem času, to pa bi povzročilo severnomorskemu kmetijstvu precejšnjo gospodarsko škodo. Na poskusnih parcelah nenehno nadzorujejo vpliv bližnjih gozdov na obdelane površine.

Strokovnjaki so se odločili za rešitev, po kateri ob Severnem morju ne bo strnjena gozdnega pasu, marveč bodo v njem na določenih mestih preselili. Med posameznimi pogozdenimi parcelami bodo široke jase, po katerih bo morskí veter lahko pihal skozi gozdove na obdelano zemljo. Gozdovi bodo strjeni samo tam, kjer je nevarnost, da bi se peščena zemlja zaradi vetrov preveč izsušila in bi je ne bilo več vredno obdelovati.

Vladi dveh severnomorskih pokrajin bosta vložili v pogozditev obalnih področij že letos 50 milijonov mark. V močvirnih pokrajinah bodo sadili bukke, hraste, jelše in vrbe, predvsem pa topole, ki rastejo zelo naglo in so v dveh desetletjih zreli za poseko.

Zemljevid kozmičnih žarkov

V začetku lanskega septembra je švedska motorna ladja »Lemmaren« odplula iz Goeteborga v Capetown z nalogo, naj začne pripravljati in zbirati podatke za svetovni zemljevid, ki bodo na njem zaznamovana vsa kozmična žarčenja. Na ladjo »Lemmaren« so montirali poseben aparat »neutron-monitor«, ki tehta okoli tri tone in ki bodo z njim proučevali, preračunavali in merili kozmično žarčenje v različnih krajih zemeljske površine. Organizatorji pričakujejo, da bodo na ta način dobili natančne podatke o resnični legi magnetnih tečajev, o odnosu med sončnimi pegami in kozmičnimi žarki, o vplivu teh žarčenja na radijske valove in o razmerah, ki se jim bo treba prilagoditi, ko bodo začeli ljudje osvajati prostor izven zemeljskega območja.

Manj otrok na Japonskem

Eden najbolj znanih ameriških sociologov je označil uspeh Japonske pri zmanjšanju naraščanja prebivalstva kot »pomemben napredek«, ki je največjega pomena za vse prenaseljene dežele. Ravnatelj ameriškega urada za statistiko prebivalstva poudarja v uradnem biltenu, da je uspelo Japonski v nekaj letih zmanjšati število rojstev od 34,4 na tisoč prebivalcev v letu 1953 na 19,4 v letu 1956.

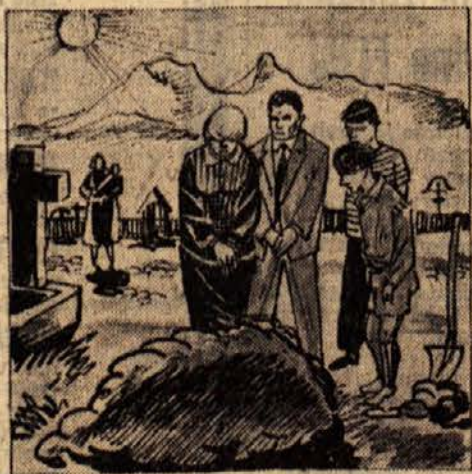
Ko si je Rosa Parks pred dobrim letom izbrala v Montgomeryju avtobusni sedež v oddelku za belce, so jo aretirali. Več mesecev se ni maralo črno prebivalstvo tega mesta voziti z avtobusi, nazadnje pa se je delno še močno rasistično nastrojena javnost po odloku osrednje ameriške vlade o odpravi rasnega razlikovanja sprijaznila s tem, da smejo zdaj tudi črnci sedeti na sedežih za belce.

NEUKROČENO MESTO

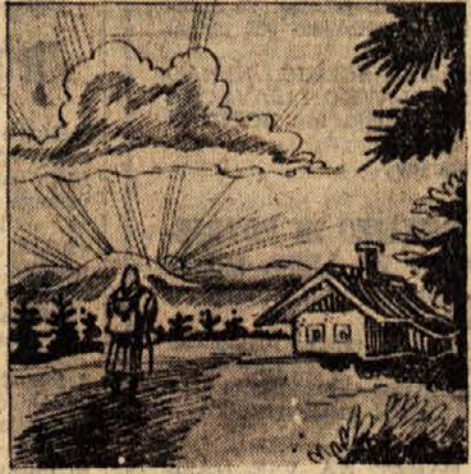
RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

220 Peter je dočkal jutro — ampak bilo je njegovo poslednje. Ko se je nad mestom zazoril dan, je umrl. Jutro pa je bilo nepopolno lepo. Kamniške planine so žarele v zarji in nad njimi je visel samotni oblak, edini oblak na nebu, ki je bilo modro kot misel, čista in svobodna kot gorski potok. Ljudem, ki so se tisto jutro ozrli v nebo, so se stisnila srca: tako so lahko samo jutra v svobodi...

221 Se isti dan so ga pokopali. V samotnem kotu, brez sprevala, brez vencev. Krsto so nosili Bojan in njegovi tovariši, za njo pa so stopali trije ljudje: Petrova mati, Janez in Marko. Med grobovi se jim je pridružil stariček, ki je bil pliel travo z gomile ob poti, in mlada žena z otrokom v naročju. In sonce je sijalo z neba, ko so ga položili v jamo in nasuli nanj dehteče rjave prsti.

222 Petrova mama je zapustila mesto še isti večer. Preoblečena v kmečko žensko je odšla mimo straž čez blok. Pod noč se je zglasila pri samotni kmetiji in povedala, da jo je poslal Bojan. Tam je prespala na dišeči sveži otavi. Pod kozolecem ni bilo mestnega tlaka, da bi na njem odmevali koraki italijanskih nočnih patrolj... Naslednje jutro pa je odšla naprej, v gozdove. V brigado.

Ob Severnem morju naj bi šumelo 200 milijonov dreves

NA MORSKI OBALI

Mestece Grasse (na večji sliki) blizu Cannes ob Azurni obali je že stoletja središče francoske industrije parfumov. Spretna obiralka nabere v sezoni tudi do 20.000 jasmnovih cvetov na dan, najrazličnejše cvetice s plantaž v mestni okolici pa zdaj predelujejo v moderniziranih destilerijah, dokler ne dobijo iz njih draga parfuma

Ferdo Godina

Če človek dobra štiri leta ne spi na svoji postelji ali sploh na nobeni, kakor se je to mnogim v zadnji vojni dogajalo, ima nazadnje neopredeljiv, skoraj smešen občutek ob misli:

»To je moja postelja.«
All:
»V tej sobi lahko živim, če hočem. Moja je.«

No, jaz sem že dobil posteljo, ko sem se vrnil v Ljubljano, imel sem stanovanje, celo radio

Zakaj vsa ta velika obzirnost!

Radio si prižgal, poslušal si ga in ko si se ga naveličal, si

in to je bila edina priložnost, da sva bila z Ivanom skupaj. Da bi se otrok navadil na red, smo imeli kosilo v sobi, ne v kuhinji. Dolžnost Francke je bila, da skuha, da mizo v sobi pogrne z velikim belim prtom, da razporedi na njej krožnike, da ob vsakem krožniku položi vilice, nož in žlico. Francka je morala sedeti z nami za mizo.

Naš Ivan je bil »vojni« otrok. Bil je zato nervozen in siten. Pri vsakem kosilu se je polil po bradi in ko ga je sku-

Kako sem si urejal ŽIVLJENJE

je že bil v družini. Radio sem prižgal vedno s občutkom posebne vrste sproščenosti.

Pri tem pa nisem nikdar pomislil, da je radio moj, ali da je sploh potrebno, če poslušam glasbo, da bi bil moj. Kako bi mogel pomisliti še na to, ko pa sem ležal ves prevzet na zofi in sem si navadno pozabil pognegniti še celo škornje z nog.

Cutil sem mogoče tudi tako majhno željo po privatni lastnini, ker pred vojno nisem imel nikoli ne zofe ne sobe ne postelje ne radia. Zato mi v tistih povojnih razburkanih časih ta moja privatna lastnina ni delala nobenega posebnega ugodja.

Pač pa me je begal in razjedal odnos do naše Francke. Francka je bila naša gospodinj-ska pomočnica. Skrbno sva se

z Meto, mojo ženo, izogibala pred vsakomer izraza »služkinja«. Pazila sva, da je najin otrok Ivan Francko vikal, da ji ni rekel besede, ki bi jo lahko bolela.

Zanimivo je bilo, da z Meto nisva nikoli o tem govorila. Pa kaj bi govorila! Vojna naju je prežela z globoko človečansko idejo in življenje sva po tej ideji sleherni dan uravnavala, kakor sva mogla in znala.

Naša družina se je pri kosilu zbrala. Midva z Meto sva prihajala iz službe ob pol treh

šala Francka obrisati, je mahal proti njej z veliko žlico (z majhno ni maral jesti) in brcal pod mizo.

Meta je skočila vedno pred Francko k Ivanu in ga spravila v red. Dekle dvigniti pri vsakem takem otrokovem izbruhu res nisva mogla. Če nam je zmanjkala na mizi juha ali krompir, sem se tudi jaz navadila, da sem skočila v kuhinjo. Tako sva pomagala Francki, kolikor sva mogla.

Nekoč, ko smo sedeli pri kosilu, me je zbudila neka neprijetna stvar. Midva z Meto sva bila pri mizi v živahnem razgovoru o novicah iz službe. Zmanjkalo nam je ob tem riž in jaz tega prej nisem opazil, dokler si ga nisem hotel naložiti na krožnik. Pa ujamem z očmi Francko, kako je izpod obrvi opazovala Meto in mene, kdo bo prvi skočil po riž.

To neprijetnost sem ji spregledal in sem se dvignil. Prav mi pa ni bilo. Čez nekaj dni sva z Meto ostala po kosilu v sobi sama, kakor je bila pri nas navada. Francka je v kuhinji pomivala posodo. Meta je stala naslonjena na peč tako, da je gledala proti oknu. Jaz sem bral časopis.

»Nekaj ti moram povedati,« je rekla. Mene je spreletela velika skrb. Poznal sem namreč po glasu, da bo nekaj neprijetnega. Poznam Meto v dno duše. Z redkobesednostjo, s hladnim razumom me pritisne vedno ob zid, ko mi pravi s svojo obzirnostjo: »Nekaj bi ti rada povedala.«

»Kaj pa je?« sem jo vprašal. Pogledal sem jo iznad časopisa. Njej so postale oči vlažne. Imel sem vtis, da ji jok ni daleč. Molčala je, kakor da nabira v sebi moč in išče pravo besedo.

»Kaj je?« sem postal nestrpen in v meni je rasla nejevolja: Ko je to videla, je dejala: »S Francko bomo morali le drugače...«

»Kako drugače?« sem jo presenečen prekinil.

(Konec jutri)